

Голас Радзімы

№ 3 (1625)
24 студзеня 1980 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Выдаецца з 1955 г.
Цана 4 кап.

ПРЫБАЎКА У СЯ- МЕЙНЫ БЮДЖЭТ

[«Фонды грамадства
— у даходах кожнага»]
стар. 2—3

ЧАТЫРЫ ВЫВАДЫ З ПАЛІТЫКІ ХУА ГА- ФЭНА

[«Что после Мао
Цзедуна!»]
стар. 4

ШЧЫРЫ НАСТАЎ- НІК МОЛАДЗІ

[«Натхнёны родным
словам»]
стар. 7

Бачыце, колькі радасці ў вачах гэтых маленькіх гледачоў, якія ў час зімовых школьных канікулаў прыйшлі ў Мінскі цырк на прадстаўленне. У перапынку дзеці сустрапілі з клоўнам Рафаэлем АКАПЯНАМ, які расказаў сваім юным сябрам нешта смешнае і цікавае...

Фота А. ЛАБАДЫ.
(Фотарэпартаж аб цыркавым прадстаўленні змешчаны на 8-й стар.)

БАРЫСУ ПАНАМАРОВУ—75 ГАДОЎ

За заслугі перад Камуністычнай партыяй і Савецкай дзяржавай і ў сувязі з сямідзесяцігоддзем з дня нараджэння кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС, сакратар ЦК КПСС Барыс ПАНАМАРОВУ ўзнагароджаны ордэнам Кастрычніцкай Рэвалюцыі.

«КОСМАС-1150» У ПАЛЁЦЕ

14 студзеня 1980 года ў Савецкім Саюзе зроблены запуск чарговага штучнага спадарожніка Зямлі «Космас-1150».

На борце спадарожніка ўстаноўлена навуковая апаратура, прызначаная для працягу да-

следаванняў касмічнай прасторы, радыёсістэма для дакладнага вымярэння элементаў арбіты, радыётэлементы сістэма для перадачы на Зямлю даных аб рабоце прыбораў і навуковай апаратуры.

НАТАТКІ КАМЕНТАРА

ЯКІ КОШТ ЗІМЫ?

Надышлі халады. З настрычніка месяца ў нас падаецца цяпло ў кватэры. Павялічыўся расход газу і гарачай вады на бытавыя патрэбы. Як адбіваецца гэта на сямейным бюджэце насельніцтва?

У мінскіх шматкватэрных жылых дамах няма печы і камінаў, таму што ў горадзе дзейнічае сістэма цэнтральнага цеплазабеспячэння. На цэлавае станцыях, нагрэтая з якіх абслугоўвае гарадзкія кватэры раён, вада нагрэтая з іх падаецца па трубах у дамы. Як правіла, у кватэрах захоўваецца пастаянная тэмпература. Устаноўлена норма — плюс 20 градусаў па Цэльсію.

Кошт ацяплення залежыць ад памераў кватэры. Возьмем так званыя малагабарытныя кватэры, у якіх звычайна жывуць маладыя сем'і. Гэта спальня, гасціная, кухня, невялікі хол. За ацяпленне такой кватэры жыхары плацяць ад трох да чатырох рублёў. Калі ж кватэра з некалькіх пакояў, прыбаўка складае яшчэ два—тры рублі. Каб апаляціць ацяпленне сваёй кватэры за месяц, рабочаму ў сярэднім трэба адпрацаваць палавіну рабочага дня. Ад колькасці спажываемага цяпла сума не залежыць, і таму лічыльнікі ў кватэрах не ўстанаўліваюцца.

Тыя грошы, якія мы, мінчане, як і жыхары іншых гарадоў, плацім за ацяпленне сваіх кватэр, не пакрываюць сапраўдных выдаткаў на гэтыя мэты. А тэхнічнае абслугоўванне цеплатрас наогул не ўваходзіць у кватэрную плату. Значныя датацыі на ўсё гэта выдзяляюцца камунальнай гаспадарцы з дзяржаўнага бюджэту. Жыхары невялікіх дамоў, якія плацяць самі, купляюць дровы, вугаль ці торф па даволі нізкіх цэнах. Кожная такая сям'я мае гарантываны ліміт на паліва, які цалкам забяспечвае патрэбы ў ім. Так што выдаткі на ацяпленне індывідуальных дамоў практычна роўныя тым, якія робяць на гэтыя мэты жыхары камунальных кватэр. Праўда, абслугоўваць індывідуальны дом, асабліва зімой, куды больш клопатна.

Але асноўная маса мінчан карыстаецца ўсім комплексам камунальных паслуг, у тым ліку цэнтралізаванай падачай газу і гарачай вады на бытавыя мэты. У асенне-зімовы перыяд іх спажыванне, зразумела, заўсёды павялічваецца. Але на сямейным бюджэце гэта не адбіваецца, бо аплата робіцца не па лічыльніках (іх у кватэрах таксама няма), яна пастаянная — 16 капеек у месяц з кожнага члена сям'і за газ і 60 капеек — за гарачую ваду. Адзінае, што аплачваецца ў нас па лічыльніках, гэта электраэнергія — чатыры капейкі за кілават-гадзіну. Аднак тыя, у каго ў кватэры не газавая, а электрычная пліта, маюць льготу: за электраэнергію яны плацяць удвая менш звычайнага.

З усіх гэтых фактаў не цяжка зрабіць вывад: савецкім людзям зіма не прыносіць колькі-небудзь значнага павелічэння затрат на аплату кватэры. І як тут не ўспомніць фразу з адной заходне-еўрапейскай буржуазнай газеты. «Чым больш людзі мерзнуць, — чыміна пісала яна, — тым менш яны думаюць пра грошы». Іншымі словамі, будзеш тамярзаць — заплаціш, колькі запрасяць! Гэта, вядома, на руку прыватным фірмам і кампаніям. Яны майстры нажывацца на людской бядзе.

Вярніцеся да таго ж вываду. У Заходняй Берліне так званая «мадэрнізацыя дамоў», як правіла, закранваецца сапраўднай трагедыяй для простых людзей. Пра адну з іх нядаўна паведамлілі многія газеты. Самы стары жыхар дома нумар 15 на Вальдштрасе, 85-гадовы пенсіянер скончыў жыццё самагубствам. Намер новага гаспадара дома правесці цэнтральнае ацяпленне выклікаў шматразовае павышэнне кватэрнай платы. Стары адзінокі чалавек, які большую частку свайго жыцця правёў у гэтым доме, аказаўся са сваёй мізэрнай пенсіяй у безвыходным становішчы. І ён рашыўся на адчайны крок. Колькі яшчэ такіх трагедый можа здарыцца, калі ўлічыць, што, паводле афіцыйнай статыстыкі, больш палавіны ўсяго жылога фонду Заходняга Берліна складаюць вось такія дамы даваеннай пабудовы! 450 тысяч кватэр у іх маюць пачае ацяпленне. «Кватэрныя гіены», як тут называюць буйных домаўладальнікаў, спасылаюцца на неабходнасць сродкаў нібыта для «мадэрнізацыі» старых дамоў. Але працоўныя добра ведаюць, што на самой справе хаваецца за так званымі «гуманымі» планами такой мадэрнізацыі. Проста вырашэнне складанай сацыяльнай праблемы прыватныя фірмы і кампаніі перадаюць на плечы працоўных.

Ім у гэтым усяляк садзейнічаюць афіцыйныя ўлады. Сенат Заходняга Берліна ўвёў прынцып так званай «белага кола», пры адным упамінанні якога многія заходнеберлінцы ўпадаюць у глыбокі адчай. Справа ў тым, што гэта забараняе павышэнне кватэрнай платы. У адпаведнасці з планам, сёлета яна ўзрастае прыкладна на 10 працэнтаў, у 1981—1982 гадах двойчы — на 5 працэнтаў, а ў 1983 годзе ўзнімецца яшчэ на 10 працэнтаў. Такім чынам, у пачатку 1985 года, калі будзе адменены п'яні абмежаванні, уладальнікі старых дамоў змогуць «заломваць» цану па свайму гледжанню.

Як бачым, і так вось, з дазволу сказаць, «белае кола» па-заўле сем'і з малымі даходамі элементарнага чалавечага права мець дах над галавой.

Пётр СУДАКОЎ.

ВАЗЬМІЦЕ АЛОВАК, ПАДЛІЧЫЦЕ І ПАРАЎНАЙЦЕ

ФОНДЫ ГРАМАДСТВА— У ДАХОДАХ КОЖНАГА

Няма ў СССР чалавека, які ў той ці іншай ступені не выкарыстаў бы на працягу года дапамогу або паслугі, якія прадастаўляюцца праз грамадскія фонды спажывання.

Гэтыя фонды — спецыфічны, уласцівы толькі сацыялізму спосаб размеркавання матэрыяльных дабраў. Савецкія людзі атрымліваюць з іх прыкладна чвэрць сваіх даходаў.

Прызначэнне іх шматмэтавае. Грамадскія фонды скарачаюць разрыв ва ўзроўні даходаў розных сацыяльных груп насельніцтва, забяспечваюць кожнаму рэальныя і роўныя магчымасці карыстацца такімі жыццёва важнымі паслугамі, як адукацыя і ахова здароўя. Нарэш-

це, праз грамадскія фонды дзяржава ажыццяўляе клопат аб непрацаздольных па ўзросці або здароўю.

У размеркаванні сродкаў з грамадскіх фондаў спажывання існуе ўласны заканамернасць. Калі ў сям'ях з высокім даходам яны пакрываюць прыкладна 15 працэнтаў усіх расходаў, то ў менш забяспечаных — да 40 працэнтаў.

У сярэднім жа на кожнага чалавека (уключаючы і нованароджаных) прыпадае 404 рублі сродкаў, што размяркоўваюцца праз грамадскія фонды. У разліку на сям'ю з чатырох чалавек — гэта 1 616 рублёў. Прыбаўка значная, калі ўлічыць, што асноўны гадавы даход такой сям'і пры двух працуючых складае ў сярэднім 3,5 тысячы рублёў.

Простае супастаўленне паказвае, што фонды грамадства забяспечваюць амаль палавіну тых дабраў і паслуг, якія сям'я атрымлівае па працы.

АДКУЛЬ БЯРУЦА І НА ШТО РАСХОДУЮЦА ФОНДЫ

Асноўнай крыніцай, з якой паступаюць сродкі ў грамадскія фонды спажывання, з'яўляецца дзяржаўны бюджэт, які на 9/10 складаецца з адлічэнняў ад прыбытку і падатку з абароту, што атрымліваюцца ў народнай гаспадарцы СССР. З бюджэту прама і ўскосным шляхам фінансуецца каля двух трэчэй расходаў фонду. Астатнія — за кошт сродкаў прадпрыемстваў, гаспадарчарэзліковых

● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ●

«ПРАМЕНЬ» — АЛІМПІЯДЗЕ

Семнаццаць мадэлей гадзіннікаў з алімпійскай сімвалікай выпускае сёння Мінскі гадзіннікавы завод «Прамень». Да пачатку Алімпійскага гульняў іх будзе выпушчана амаль на 5 мільёнаў рублёў.

ЧАЦВЕРТЫ У ГОРАДЗЕ

У раёне Задняпроўя ўступіў у строй новы буйны хлебазавод абласнога вытворчага аб'яднання «Магілёўхлебпрам». Новы хлебазавод — чацвёрты ў горадзе. Яго практычна магчымасць — 65 тон хлебабулачных і кандытарскіх вырабаў шырокага асартыменту ў суткі.

Усе тэхналагічныя працэсы механізаваны і аўтаматызаваны, цэхі светлыя, прасторныя, добра абсталяваныя экспедыцыі і лабараторыі. Да паслуг харчавікоў клуб, сталовая, медпункт, пакой адпачынку, душавыя і іншыя падсобныя памяшканні.

«КЛІН КЛІНАМ ВЫБІВАЮЦЬ»...

Справядлівасць гэтай прымаўкі яшчэ раз пацвердзілі работнікі Мінскай ЦЭЦ-3. Накіп, што застаецца ад гарачай вады ўнутры цеплаабменных апаратаў, яны сталі выдаляць

струменем той жа вады. Ахалоджаная і пададзеная ў трубаправоды пад вялікім ціскам, яна лёгка і хутка разбурае адкладанні, якія не падавалі механічным уздзеяннем.

Пры «лячэнні» катлоў паветранавальнікаў гідрадынамічным метадам ачысткі прадукцыйнасць працы рамонтнікаў узрасла ў пятнаццаць разоў. Штогадовы эканамічны эфект толькі на частцы абсталявання складае амаль 70 тысяч рублёў, а расход паліва зніжаецца на пяць тысяч тон.

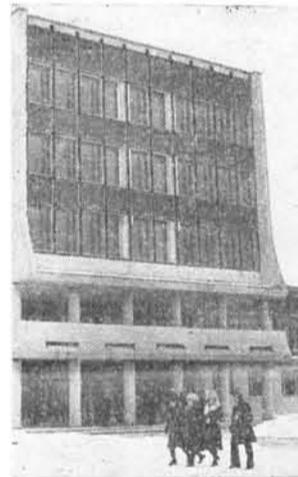
ПА НОВАЙ ПРАФЕСІІ

Гомельскі вучэбны камбінат Дзяржкамсельгастэхнікі пачаў масавую падрыхтоўку спецыялістаў па новых для Беларусі вясковых прафесіях. Цяпер тут рыхтуюць не толькі трактарыстаў-машыністаў, шафёраў і электрыкаў, але і майстроў тэхнічнай дыягностыкі, якія з дапамогай электронных прыбораў вызначаюць няспраўнасці аграгатаў без іх разборкі.

Да вясны будзе падрыхтавана каля 50 тысяч кваліфікаваных механізатараў.

ТРЭЦІ МІКРАРАЁН

У паўночнай частцы Бабруйска пачнецца будаўніцтва трэцяга мікра-

Эканамічны факультэт Гомельскага філіяла Маскоўскага кааператыўнага інстытута. У новым корпусе могуць адначасова займацца 1 200 студэнтаў. Кожная з дзесяці кафедраў мае свае вучэбныя аўдыторыі, добра абсталяваныя лабараторыі. НА ЗДЫМКУ: вучэбны корпус эканамічнага факультэта Гомельскага філіяла Маскоўскага кааператыўнага інстытута.

раёна на 15 тысяч жыхароў. Агульная плошча жылля складзе тут 205 тысяч квадратных метраў. У мікрараёне прадугледжаны дзве школы на 1 176 навучэнцаў кожная, чатыры дзіцячыя сады па 320 месц, прадпрыемствы гандлю.

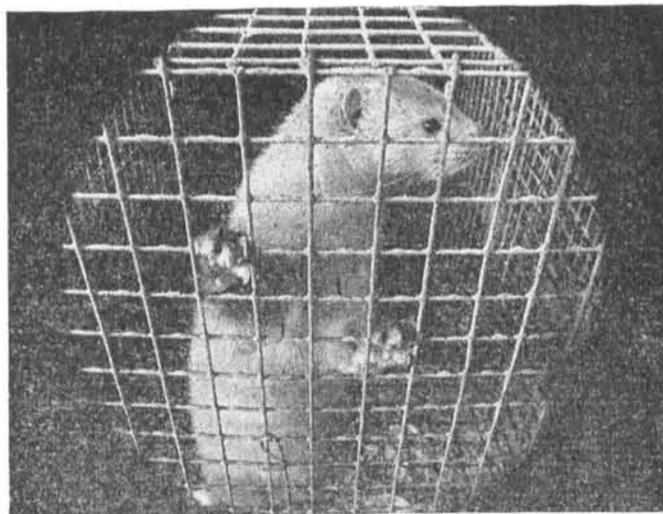
КАЛГАСУ —

ПАЎСТАГОДДЗЯ

Калгас імя Дзяржынскага Полацкага раёна адзначаў пяцідзесяцігоддзе. Паўстагоддзя назад бяднейшыя сяляне вёсак Кунілікі, Заполле і іншых аб'ядналіся ў сельгасарцель. Было ў іх тады 12 коней, 8 кароў, 12 павозак і конная малатарня.

Цяпер у калгасе ўсе работы механізаваны. У машынным парку шмат трактароў, камбайнаў, аўтамабіляў. Есць жывёлагадоўчы комплекс, механічныя майстэрні, зернесклады.

Жывуць тутэйшыя калгаснікі заможна.

Маладзечанская звергагаспадарка — адна з буйнейшых у краіне. Прадукцыя прадпрыемства карыстаецца шырокім попытам на пушныя аўкцыёнах. Спецыялізуецца гаспадарка на развядзенні норак. Нядаўна тут з'явіліся навацёлы — себрабрыста-шэрыя яноты-паласкунны. Цяпер з'явіліся і каштоўныя жывёліны.

НА ЗДЫМКУ: норка «сапфіравая».

● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ●

арганізацый, каапераваных сельскагаспадарак. Насельніцтва не робіць адлічэнняў у грамадскія фонды спажывання.

Бюджэтнае фінансаванне бясплатна для насельніцтва паслуг, грашовых выплат і льгот выключае кан'юнктурныя хістанні, а тым больш — зніжэнне паступленняў у грамадскія фонды спажывання. Да таго ж большасць выплаты і льгот замацавана юрыдычна, а неабходны аб'ём бясплатных паслуг гарантуецца Канстытуцыяй СССР.

Грамадскія фонды спажывання растуць больш высокімі тэмпамі, чым нацыянальны даход. У параўнанні, напрыклад, з 1950 годам яны павялічыліся ў 8 разоў, тады як нацыянальны даход вырас у 5,5 раза. Цяпер абсалютны памер гэтых фондаў складае 105,5 мільярда рублёў (158,2 мільярда долараў ЗША), або чвэрць нацыянальнага даходу. З гэтай сумы прыкладна 53 працэнты расходуюцца ў выглядзе грашовых выплат і льгот насельніцтву. Зарплата і пенсіі (па старасці і інваліднасці), стыпендыяў, дапамогах (мнагадзетным і менш забяспечаным сем'ям), аб плаце чарговых водпус-

каў, бальнічных лістоў, а таксама водпуску па цяжкасці і догляду дзіцяці (112 дзён), аб датацыяў на ўтрыманне дзіцей у дзіцячых садах і яслях, даплаце за карыстанне жыллём і камунальнымі паслугамі, за льготныя пуды ў санаторыі і дамы адпачынку. Другая частка ідзе на фінансаванне аховы здароўя і адукацыі, бясплатных для насельніцтва.

КОЛІКІ КАСЬЦА ТОЕ, ШТО БЯСПЛАТНА

У 1978 годзе ў сярэднім прыкладна 9 разоў кожны савецкі грамадзянін атрымаў ад дзяржавы ў 8 рублёў, адзін дзень знаходжання ў бальніцы — 9 рублёў, выклік «хуткай дапамогі» — у сярэднім 11 рублёў. У цэлым на ахову здароўя сям'і з трох чалавек дзяржава выдаткавала каля 300 рублёў.

Для параўнання: Сярэдні амерыканскі рабочы расходзе на медыцыну 10 з кожных 90 долараў свайго заробку.

У 1978 годзе ў СССР усімі відамі навучання было ахоп-

лена звыш 98 мільёнаў чала-

век. З іх толькі 44,7 мільёна — у агульнаадукацыйных школах. Амаля 40 мільёнаў рублёў на вышэйшым прафесіям або павышалі сваю кваліфікацыю. Затраты дзяржавы ў галіне адукацыі перавышаюць 29 мільярдаў рублёў. Гадавы расход на навучанне аднаго школьніка складае 180 рублёў, вучня школы-інтэрната або прафесійна-тэхнічнага вучылішча, дзе дзед знаходзіцца на поўным дзяржаўным забяспячэнні, — у 5 разоў вышэй, студэнта тэхнікума — 670 рублёў, вышэйшай навучальнай установы — 1000 рублёў.

Кожную раніцу ў СССР звыш 13 мільёнаў дзяцей адпраўляюцца ў дзіцячыя сады і яслі. На ўтрыманне аднаго дзіцяці (харчаванне і догляд яго) з грамадскіх фондаў спажывання траціцца штогод у сярэднім 510 рублёў. З гэтай сумы толькі 20 працэнтаў пакрываецца за кошт бацькоў.

Для параўнання: Па ацэнцы Бюро перапісу насельніцтва ЗША, 2,4 мільёна амерыканцаў школьнага ўзросту не наведваюць школу. Як сведчыць часопіс «Ю. С. Ньюс энд уорлд рыпорт», пла-

та за навучанне ў дзяржаўных універсітэтах павялічылася за апошнія 10 гадоў з 950 да 1713 долараў, або на 80 працэнтаў, у прыватных універсітэтах — з 1827 да 3744 долараў, або на 105 працэнтаў. У ЗША тыднёвая плата за знаходжанне малых у дзіцячай установе складае 30 долараў.

З грамадскіх фондаў спажывання на сацыяльнае забяспячэнне і страхаванне ў 1978 годзе выдаткавана ў СССР звыш 40 мільярдаў рублёў. З гэтай сумы амаля 29 мільярдаў склалі пенсіі, якія цяпер атрымліваюць 47,6 мільёна чалавек. Пенсіі ў СССР назначаюцца без якіх бы там ні было папярэдніх узносаў. Іх памер вылічаецца 60 працэнтамі заробку, але не вышэй, як 120 рублёў у месяц. Пенсііны ўзрост: для мужчын — 60 гадоў, для жанчын — 55; у галінах з неспрыяльнымі ўмовамі працы (вугальнай, руднай і сланцавай прамысловасці) — 45—50 гадоў.

За кошт фонду сацыяльнага страхавання ўсе занятыя ў народнай гаспадарцы СССР мелі аплатны водпуск працягласцю ў сярэднім 22 рабочыя дні.

З гэтага ж фонду атрымлівалі дапамогі 2,3 мільёна мнагадзетных маці, праводзілася аплата бальнічных лістоў за 35,5 мільёна чалавек адпачывалі на курортах, або папраўлялі сваё здароўе ў санаторыях, 20 працэнтаў і 10 працэнтаў у дамы адпачынку былі размеркаваны бясплатна, амаль усе астатнія — за 30 працэнтаў іх кошту. Расходы дзяржавы (у разліку на чалавека) за 24-дзённы пансіён складаюць у сярэднім 140 рублёў.

На такіх жа ўмовах каля 15 мільёнаў дзяцей правалі свае летнія канікулы ў піянерскіх лагерах. За кошт фондаў у СССР усе, хто жадае, бясплатна карыстаюцца бібліятэкамі, спартыўнымі збудаваннямі. Прыкладна дзве трэці (або 6 мільярдаў рублёў) — датацыя на ўтрыманне жыллага фонду. Гэта дазваляе захоўваць памер кватэрнай плаці на вельмі нізкім узроўні: на яе з улікам узносаў за карыстанне камунальных паслугаў расходуюцца 3—5 працэнтаў сямейнага бюджэту.

Аляксандр ДЗЕДУЛ.
АДН.

ЖЫЛІ І ЖЫВУЦЬ НА БЕЛАРУСІ ТАЛЕНАВІТЫЯ

НАРОДНЫЯ УМЕЛЬЦЫ. ПАЗНАЁМЦЕСЯ: ІВАН

І НАНА ЖЫТКЕВІЧЫ СА СЛОНІМШЧЫНІ

«САКРЭТЫ» ШКЛЯНОГА КУБА

Вось няхітрыя прыстасаванні сялянскага побыту: каса, серп, граблі і вілья. Гэта работа называецца «Жнівень». Або яшчэ з мінулага: на шаўковым ланцужку — кошык, сплечены з ласы, а ў ім утульна гайдаецца дзіцятка... На другім «паверсе» музея-куба — цудоўны куток беларускай прыроды. Сюды сабраліся самыя разнастайныя жыхары нашых лясоў: зубр, лось, дзікі, кабаны, вавёрка, бабёр, вожак, дзядзел. А над імі пануе наш імклівы век: узлятаюць реактыўныя самалёты, выходзіць на арбіту касмічны карабель... Усё гэта створана з металу, дрэва, арганічнага шкла, рога, тканін. Кожная рэч — твор мастацтва. Проста не хочацца верыць, што ўсё тут — імітацыя, а не само жыццё.

Стваральнікі гэтага чароўнага свету — Іван Жыткевіч, былы вясковы каваль з вёскі Кракотка, што на Слонімшчыне, і яго жонка Ніна Мікалаеўна...

І па сённяшні дзень у Музеі рэвалюцыі ў Маскве прыцягвае ўвагу наведвальнікаў незвычайны пісьмовы прыбор. На сярэбранага падстаўцы яго, у цэнтры — стосік манет, адна за аднаю манетай, якія ўтвараюць кругавыя выпуклыя ўстаўлены чарніліца для тушы, якая закрываецца апускіяй у стосіку капейкай. На капейцы ляжаць кнігі, адна за другую меншыя. У іх уманцэравана чарніліца з чырвонай тушчу. Закрываецца яна самай маленькай верхняй кніжкай у стосіку. На ёй замацавана зямляная вазель з глобусам, на якім дакладна выгравіраваны контур зямнога шара. На самым вяршыні зямнога васа, на Паўночным полюсе — самалёт з чырвонымі зоркамі на крылах.

Усё гэта збудавана абскура агароджай у стылі крамлёўскай сцяны. На галоўных варотах сцяны вісіць замок, а да яго, як і належыць, ёсць ключыч. Можна ўявіць сабе, якой ён велічыні, калі сам замок — з ільнянога сем'я.

Воль такую работу яшчэ да вайны выкараў Іван Жыткевіч. Пасля вайны ён дваццаць пяць гадоў, да выхаду на пенсію, працаваў на аўтарамонтным заводзе ў Слоніме. І цяпер яшчэ тут успамінаюць яго добрым словам. Многія прыстасаванні, прэс-формы, інструмент зроблены на заводзе яго рукамі. Сярод кадравых рабочых можна пачуць такое: «Вазмі ключ Жыткевіча» (разумеі: універсальны шпілечны ключ). Жыткевіч стаў на заводзе першакласным слесар-інструментальшчыкам. Цяпер ён майстар экстракласа на фабрыцы мастацкіх вырабаў — разам са сваёй жонкай рыхтуе ўзоры будучых вырабаў і сувеніраў.

Многае з таго, што ствараюць умельцы Жыткевічы, карыстаецца павышаным попытам у магазінах. Ды не толькі ў нас, але і за мяжой ведаюць гэтых таленавітых мастакоў. Іх творы экспанаваліся на Сусветнай выстаўцы ў Манрэалі. Ніна Мікалаеўна — здольная рысавальшчыца, мастак-ляльшчык, вышывальшчыца, дэкаратар. А параўнальна нядаўна, развіты мастацкі густ, яна мае пільнае вока.

Многае з таго, што стварае Іван Захаравіч, патрабуе дакладных матэматычных разлікаў. Вось яго работа «Пакарэнне космасу». У кампазіцыі гэта зусім проста: шасцігранны падмурак з арганічнага шкла і эбаніту, на якім замацавана стэла з натуральнага рога, увенчаная серабрэстай ракетай. Шасціграннік рознабаковы. А якая ювелірная работа тоіцца за гэтай прастаюй! Здзіўляе, што ў якую грань ні глядзі, убачыш галерэю савецкіх касманautaў (малосенькія фотартрэты іх уманцэраваны ў арганічнае шкло). Тут кожная грань павінна быць дакладнай да доляў міліметра — інакш атрымаецца б ломанае і няпоўнае адлюстраванне. Чым жа дасягнуў такой фізічнай і апаўнаважэння?

— Чым? — перапытвае Іван Захаравіч і нечакана адказвае: — Цярпеннем і любоўю да справы.

Міхась РЫЛКО.

Сельскія навіны

Выдатныя ўмовы для працы жывёлаводаў створаны ў калгасе «Радзіма» Нясвіжскага раёна. Тут пабудаваны буйны малочна-тварны комплекс. Усе працаёмкія работы механізаваны, у вытворчых працэсах ўкаранена аўтаматыка. Добра арганізаваны адпачынак жывёлаводаў, ва ўтульных пакоях бытавога корпуса можна паслухаць радыё, пачытаць свежыя газеты і часопісы, паабедцаць. НА ЗДЫМКУ: у пакоі адпачынку жывёлаводаў.

Фота Я. ПЯСЕЦКАГА.

ЦЭНТРЫ ПРАФЕСІЯНАЙ ПАДРЫХТОўКІ

Сучасны чатырохпавярховы будынак пабудаваны ў Мастах для міжшкольнага вучэбна-вытворчага камплексу. У ім размясціліся прасторныя класы і кабінеты, кіналецыйная і чытальня залы, а побач абсталяваны аўтатрактарадом. Мяццоае аб'яднанне сельгастэхнікі аснасіла камбінат усім неабходным, выдзеліла вопытных спецыялістаў — выкладчыкаў, прадставіла свае майстэрні для практычных заняткаў. Юнакі і дзяўчаты з наваколных сельскіх школ вучацца ва-

дзіць і рамантаваць трактары, аўтамабілі і камбайны, абслугоўваюць электрасетку, кіраваць механізмамі на фермах.

У сельскай мясцовасці рэспублікі, акрамя вучэбна-вытворчых брыгад, працуе каля 150 вучэбна-вытворчых камбінатаў, дзе рыхтуюцца кадры па 60 масавых спецыяльнасцях. Пачатковую прафесійную падрыхтоўку праходзіць пераважна большасць старшакласнікаў. Над вучэбнымі цэнтрамі шэфтуюць калгасы, саўгасы, прадпрыемствы.

ЮНЫЯ СЯБРЫ ЛЕСУ

Пасвячэнне ў юныя ляснічкі адбылося ў Любанскай сярэдняй школе Любанскага раёна. Групе старшакласнікаў уручаны спецыяльныя пасведчанні, памятка і значкі.

Пад апекай школьнага ляснічкі — амаль паўтары тысячы гектараў лясніцтва. «Зялёны патрулі» абарогаюць лес ад высечак, расчысцілі вялікую плошчу ад хмызняку, зробілі новыя пасадкі, а зямлю падкармліваюць звяроў і птушак. Створаны і свой бабровы запаведнік. Юныя сябры прыроды наладжваюць у школе цікавыя вечары, віктарыны і алімпіяды, выпускаюць «лясную газету».

На ВДНГ СССР, у павільён «Юныя натуралісты» яны адправілі многа экспанаты, зробленыя сваімі рукамі.

Каліноўскае лясніцтва — адно з сямісот, якія працуюць пры школах рэспублікі і аб'ядноўваюць звыш 30 тысяч вучняў. Пад ахову ім перададзена 180 тысяч гектараў зялёных масіваў. За мінулы год юныя лясаводы нарыхтавалі 400 тон шышак сасны і елкі, насення іншых парод дрэў, агародзілі 40 тысяч шпакункаў, выведзілі шэсць тысяч мурашнікаў, ліквідавалі сотні дробных пажараў.

НОВАЯ САЎГАСА НА ПАЛЕССІ

На асушаных балотах у Рэчыцкім раёне нарадзіўся новы саўгас — «Маканавічы». На плошчы амаль пяць тысяч гектараў пракладзены асушальна-ўзільгатняльныя сістэмы, якія ў любое надвор'е гарантуюць высокі ўраджай збожжавых, траў і іншых культур. Пабудаваны аўтаматызаваныя камплексы, дзе ўтрымліваецца 1600 кароў і будзе гадавацца штогод тры тысячы цёлак для абнаўлення статку сваёй і іншых гаспадарак. У гарадку за зялёнай зонай узняліся кварталы жылых будынкаў, Дом культуры, сярэдняя школа, дзіцячы камбінат, паліклініка, гандлёва-бытавы цэнтр.

На Палессі меліяратары вядуць комплекснае пераўтварэнне зямлі на спецыяльнай спецыялізацыі і вытворчасці, пераводу яе на індустрыяльнае аснову. Разам з расшырэннем угоддзяў існуючых гаспадарак у малааб'ёмных месцах пабудавана 20 і ўзводзіцца яшчэ 15 новых саўгасаў з сучаснымі пасёлкамі гарадскога тыпу. У апошнім годзе пяцігодкі гаспадаркі дадуць 150 тысяч тон малака і мяса, а з тым у некалькі разоў павялічаць магутнасці.

ПА ПЛАНХ АРХІТЭКТАРАЎ

Шчодрым на наваселлі аказваўся пачатак года для працоўнікаў саўгаса «Рудакова» Віцебскага раёна. Здадзены ў эксплуатацыю адразу тры ва-семнаццацікватэрныя дамы з усімі выгодамі. У пасёлку побач з жыллымі будынкамі ўзняліся Палац культуры, сярэдняя школа, дзіцячы камбінат, гандлёва-бытавы цэнтр. Гаспадарка, размешчаная каля абласнога цэнтра, інтэнсіўна развівае агародніцтва і малочную жывёлагадоўлю, атрымлівае вялікі прыбытак. Гэта і дазваляе хуткімі тэмпамі перабудоўваць вёску на сучасны лад.

Па планах, складзеных архітэктарамі, калгасы і саўгасы Беларусі ствараюць саля трох тысяч пасёлкаў гарадскога тыпу. У іх паступова перасяляюцца жыхары мноства дробных вёсак. За апошні год узведзена звыш мільёна квадратных метраў добраўпарадкаванага жылля.

КНР СЕГОДНЯ—ЭТО РАДИКАЛ-НАЦИОНАЛИЗМ И ВЕЛИКОДЕРЖАВИЕ

ЧТО ПОСЛЕ МАО ЦЗЭДУНА?

Какие выводы относительно направленности внешней и внутренней политики, проводимой новыми руководителями Китая, можно сделать сегодня, на четвертом году после кончины Мао Цзэдуна?

Первый—самый очевидный—заключается в тщетности надежд китайских руководителей на то, что кончина «великого кормчего» приведет к укреплению единства его преемников. Как известно, Мао Цзэдун продолжал гигантскую по своим масштабам и усилиям и неслыханную по своей жестокости работу, направленную против всех, кого хотя бы в малейшей степени можно было заподозрить в оппозиционных настроениях к его идеологии, политике, к его культуре. «Культурная революция» с ее драматическими последствиями для политической системы, для высшего руководства, для всей партии и китайского народа имела в качестве одной из своих главных целей гарантировать при жизни и после смерти Мао полную ликвидацию оппозиционных сил, обеспечить единство на платформе «идей Мао Цзэдуна».

Мы видим теперь, насколько иллюзорна была эта надежда, насколько безрезультатны оказались гигантские усилия и жертвы. Смерть Мао Цзэдуна привела к самому острому столкновению сил на политическом олимпе Китая. Идеиная платформа маоизма, точно так же, как и те «одинадцать великих политических кампаний», о которых упоминал Хуа Гофэн на XI съезде КПК, не создали даже минимальной гарантии против нового тура острой борьбы за власть, за влияние.

Второе и в определенной степени сенсационное событие—катастрофическое крушение «леваков»: именно тех руководителей, которые стояли ближе всего к Мао Цзэдуну. Поражение «банды четверых»—это поражение людей, оказавших едва ли не самое сильное влияние на Мао Цзэдуна в последние 10 лет его жизни. Цзян Цин—вдова Мао, Яо Вэньюань—его зять, выдвинутый Мао в период «культурной революции», Ван Хунвэнь, Чжао Чуньцзяо, которому Мао доверил доложить о Конституции КНР 1974 года,—это опора оппортунистической внутренней и внешней политики Мао Цзэдуна. И именно на них обрушился первый удар в борьбе за наследство Мао.

Еще более поразительно то, как легко была одержана победа над ними. По сути дела, все выглядело как «дворцовый переворот». В этом—приговор экстремистской линии Мао Цзэдуна, в особенности во внутренней политике, которая началась с «большого скачка» и нашла свою кульминацию в «культурной революции». Поражение «леваков»—это свидетельство глубокого кризиса идеологии и политики маоизма.

Третий вывод, который можно сделать,—это констатация временной стабилизации нового политического руководства КПК. Сближение представителей разных группировок деятелей «старой гвардии», ведущими фигурами которой выступают Дэн Сяопин, Е Цзяньпин, Чэнь Юнь, Пэн Чжэнь, с выдвинутым в период «культурной революции» Хуа Гофэном на определенное время укрепило руководство КПК и КНР. Можно предвидеть острую борьбу, прежде чем новая линия стабилизируется на длительный период.

Четвертое. Можно констатировать определенные сдвиги во внутренней политике нового руководства КПК по сравнению с периодом Мао Цзэдуна. Это касается прежде всего экономической политики, политики в области науки, культуры, военного дела. Установка на «четыре модернизации», провозглашенная, впрочем, еще при жизни Мао Цзэдуна, легла в основу всей внутренней политики нынешних китайских руководителей.

Можно также констатировать—и в этом самая драматическая сторона дела—незыблемость, а в определенном отношении даже усиление экстремистской линии Китая на международной арене, направленной против Советского Союза, стран социалистического содружества, против проводимой ими политики разрядки международной напряженности. Здесь полностью унаследован курс Мао Цзэдуна и особенно сильна преемственность.

Именно такой вывод можно сделать, знакомясь с документами и материалами, ясно определяющими позиции нынешнего китайского руководства по самым серьезным проблемам международной жизни. Вот один из таких документов—доклад Хуа Гофэна на сессии ВСНП 5-го созыва.

Ставая проблемы и ведения с ног на голову, китайские руководители объявляют Советский Союз «империалистической державой», являющейся «самым опасным очагом новой мировой войны». Перед «народами всех стран» они ставят «общую стратегиче-

скую задачу»: «укреплять и расширять международный единый фронт борьбы против гегемонизма, бороться против политики агрессии и войны, проводимой сверхдержавами, в частности советским социал-империализмом». Оставим на совести китайского руководства белые нитки, которыми шит этот антисоветский пассаж. Заметим пока одно: отсрочка термоядерной катастрофы—это все, что обещает Хуа Гофэн народам Земли.

Хуа Гофэн полностью повторил в этом докладе маоистскую теорию «о трех мирах», внося в нее некоторые новые акценты, которые еще более подчеркивают ее неклассовое националистическое содержание.

«Мы должны,—заявил он,—руководствуясь теорией председателя Мао Цзэдуна «о трех мирах», крепить сплоченность с пролетариатом, угнетенными народами и нациями всего мира, сплоченность с социалистическими странами и сплоченность со всеми странами третьего мира, объединяться со всеми странами, подвергающимися агрессии, подрыву, вмешательству, контролю и третированию со стороны сверхдержав, и образовывать широчайший единый фронт борьбы против сверхдержавного гегемонизма».

Новое руководство Китая перешло к открытому союзу с силами реакции в странах Азии, Африки, Латинской Америки. Тесные связи с режимом Пиночета, политическая поддержка контрреволюционной организации в Анголе, наконец, агрессия против социалистического Вьетнама и угрозы новой агрессии—все это звенья **стратегической линии КНР на мировой арене, направленной против сил социального прогресса.**

Что же можно считать устоявшимися тенденциями в политической линии КНР, которые пробивали себе дорогу через все перепады и повороты последних 15 лет?

Главная тенденция—это, несомненно, национализм. Перед нами новый тип националистического Китая. Он отличается от националистического Китая гоминьдановского типа. Это отличие можно было бы определить как **радикал-национализм и великодержавие.** Это национализм, который отражает наиболее радикальные течения, выросшие в рамках национально-освободительного движения и выплеснувшиеся за эти рамки. Это национализм, заквашенный на мелкобуржуазной революционности со всеми ее крайностями—как в отношении социальных преобразований, так и в отношении внешнеполитической линии.

Основной лозунг этого радикал-национализма—превратить Китай в могущественную державу.

Внешнеполитическая ориентация Китая исходит из простейшей предпосылки о национальных интересах и интересах, толкуемых, однако, с позиций радикал-национализма и подчиненных поэтому целям великодержавия. Понимаемые в этом духе национальные интересы породили и стимулируют ориентацию современного Китая на те страны, которые проявляют заинтересованность в милитаризации Китая, в укреплении его могущества, в его еще более основательном утверждении на позициях радикал-национализма. Понятно, что эта новая роль Китая импонирует прежде всего капиталистическим государствам—участникам империалистического блока НАТО.

Антисоветизм—козырная карта в националистической игре, ведущейся нынешним китайским руководством. Используя политику антисоветизма, нагнетая всякие страхи и ужасы, якобы исходящие от СССР, последователи Мао получают немалые дивиденды—растущую военную и экономическую поддержку, полную моральную реабилитацию. Китайские руководители обретают свободу рук для любых акций внутри страны: Западу нет дела до этого, он озабочен главным образом сохранением противостояния Китая Советскому Союзу и другим социалистическим странам.

Экстремизм внешней политики Китая—несомненно, сложившаяся традиция. Куда он будет обращен? Сейчас его острее направлено против СССР и других стран социализма. Но не следует думать, что так будет всегда. Уже в настоящее время в практической политике Китая все больше выходит на первый план стремление утвердить свою гегемонию в Азии, прежде всего на ее Юго-Востоке. Не исключено, что в ближайшей перспективе Китай устремится в Африку. Точно так же нельзя исключить, что в силу растущего соперничества руководители Китая сочтут выгодным для себя разыгрывать не только и не столько антисоветскую «карту», но и «карты» антиамериканскую, антииндийскую, даже антиамериканскую... Радикал-национализм современного Китая находит выход на поверхность в экстремистской внешней политике этой страны.

Федор БУРЛАЦКИЙ,
доктор философских наук.

Выдании «Голосу Радзімы»

СКАРЫНА
І НАШ ЧАС

Рускі Міхал Ламаносаў, украінец Тарас Шаўчэнка, паляк Адам Міцкевіч... Вядомыя ўсяму свету імёны выдатных дзеячаў славянскай культуры! І ў адным шэрагу з імі—беларус Францыск Скарына. Падставай для такога рашэння XVI сесіі Генеральнай канферэнцыі ЮНЕСКА паслужылі вынікі двухсотгадовых навукова-даследчыцкіх пошукаў вучоных розных краін.

Пра нашага славутага палачаніна—першадрукара, асветніка, мысліцеля і гуманіста Ф. Скарыну—мы ведаем далёка не ўсё, але ўжо даволі шмат. І тым не менш з цікавасцю бяром у рукі кніжку Вячаслава Шалькевіча «Скарына і наш час», якая выйшла нядаўна ў серыі «Бібліятэка газеты «Голас Радзімы». Мы не шукаем у ёй новых адкрыццяў: аўтар не абягае гэтак. Новае выданне—папулярны нарыс, у якім абагульнена ўсё, што ўжо было сказана пра Скарыну многімі даследчыкамі ў мінулым, а таксама пададзены расказ пра сучасную Скарыніну.

Кніжка адпаведна і падзяляецца на дзве часткі. Першыя раздзелы—пра эпоху, якая нарадзіла Скарыну, пра яго асобу, светапогляд, кнігаздавецкую, навуковую і грамадскую дзейнасць. Гэта была эпоха Адраджэння—час, калі «ў навуках вызваленых і лекарскіх доктар» упершыню на ўсходнеславянскіх землях пачаў выдаваць кніжкі «людям пасполітым к доброму навуццю». Былі гэта кніжкі на роднай беларускай мове—таксама ўпершыню. І сярод іх—«Псалтыр», якую Скарына выдаў 6 жніўня 1517 года ў Празе і якая з'явілася адной з найбольш распаўсюджаных і

чытаемых у той час у Беларусі, стала, па сутнасці, букваром.

«Гэта быў найвялікшы прагрэсіўны пераварот з усіх пражытых да таго часу чалавечтвам,—пісаў пра Адраджэнне Ф. Энгельс,—эпоха, якой патрэбны былі тытаны і якая нарадзіла тытанаў па сіле думкі, страці і характару, па шматбаковасці і вучонасці». Менавіта такімі якасцямі валодаў наш славуты зямляк. Ён пакінуў шмат цудоўных выказванняў, сярод якіх мы знаходзім яркія паэтычныя словы любові да Радзімы: «Понежы в прыроджы зверы, ходзячыя в пустыні, знають ямы своя; птыцы, летаючыя по воздуду, ведають гнезда своя; рыбы, пльваючыя по морю и в реках, чують выры своя; пчелы и тым подобная боронять ульва своих,—так ж и люди, игде зродилися и ускармлиены суть по бозе, к тому месту великую ласку имеют».

Імяна патрыятызм Скарыны натхніў яго на пераклад Бібліі на беларускую мову, зрабіў прыхільнікам сацыяльнай справядлівасці, перадаваў чалавекам свайго часу.

Дасціпныя звесткі прыводзіць аўтар у раздзеле «Скарыніна»—ад першай знаходкі І. Бакмейстэра ў кніжным сховішчы Санкт-Пецярбургскай акадэміі навук у 1776 годзе да нашых дзён. Вучоных перш за ўсё цікавіць, калі, дзе і на якой мове выдаваў Скарына свае кнігі, з якіх крыніц рабіў пераклады, якім ён быў сам як асоба. Да Кастрычніцкай рэвалюцыі з найбольшай паўнатай гісторыю Скарыніны абагульніў рускі вучоны П. Уладзіміраў.

В. Шалькевіч расказвае аб даследаваннях вучоных Савецкай Беларусі і зазначае, што цікавасць да Скарыны расце не сама па сабе, не выпадкова, а тлумачыцца канкрэтнымі гістарычнымі ўмовамі. Так, пасля Вялікай Айчыннай вайны трэба было даць адказ на пытанні аб тых якасцях беларускага народа, якія так ярка праявіліся ў выпрабаваннях ваенных гадоў, раскрыць прычыны невывалага патрыятызму і гераізму, растлумачыць бяззямную любоў да Радзімы, роднай зямлі. Не выпадкова Францыск Скарына ў пасляваенны перыяд быў першым, на каго звярнулі ўвагу вучоныя, літаратары, паэты, мастакі, кінематографісты.

М. КУРГАН.

Снежныя карункі на агароджы Акадэміі навук БССР.
Фота Г. ЛІХТАРОВІЧА.

СЁЛЕТА Ё КРАСАВІКУ ГАЗЕЦЕ «ГОЛАС РАДЗІМЫ» СПАЎНЯЕЦЦА 25 ГАДОЎ

Паважаны чытач!
У 1980 годзе спаўняецца 25 гадоў з дня выхаду ў свет першага нумара газеты «Голас Радзімы». Тады, у 1955 годзе, яна называлася «За вяртанне на Радзіму». Газета дапамагала сем'ям, раскіданым вайной па беламу свету, знайсці адзін аднаго і ўз'яднацца. Выканаўшы гэтую выкаародную місію, з 1960 года па жаданню суайчыннікаў наша выданне пачало выходзіць пад назвай, якую носіць і па сённяшні дзень — «Голас Радзімы».

На працягу ўсіх гэтых гадоў газета дапамагае суайчыннікам, якіх лёс закінуў на чужыну, падтрымліваць духоўную сувязь з Радзімай, быць у курсе падзей, што адбываюцца ў нашай краіне. Чытаючы «Голас Радзімы», землякі даведваюцца аб поспехах нашай рэспублікі ў развіцці прамысловасці, сельскай гаспадаркі, навукі і культуры, аб тым, якімі сталі сёння іх родныя гарады і вёскі, як жыве цяпер беларускі народ. Піша газета аб месцы і ролі Беларусі ў жыцці Савецкай краіны, аб міжнародных сувязях рэспублікі.

На старонках газеты рэгулярна расказваецца таксама аб дзейнасці прагрэсіўных арганізацый суайчыннікаў у розных краінах, аб клопатах і праблемах, што хвалююцца нашых землякоў, публікуюцца іх уражанні аб сустрэчах з Радзімай пасля доўгай разлуцы.

«Голас Радзімы» атрымлівае шмат пісем ад сваіх чытачоў. Гэта дапамагае нам рабіць газету лепшай, цікавейшай. І сёння, напярэдадні юбілею газеты «Голас Радзімы», мы хочам звярнуцца да Вас з пытаннямі і спадзяемся, што атрыманая на іх адказы дадуць магчымасць больш поўна ўлічыць Вашы пажаданні, ведаць, якой Вы хацелі б бачыць сваю газету.

Мы будзем ўдзячны, калі Вы, чытач, адкажаце нам:

1. З якога часу Вы з'яўляецеся чытачом газеты «Голас Радзімы»? Хто яшчэ, акрамя Вас, чытае «Голас Радзімы» (члены Вашай сям'і, суседзі, знаёмыя)?

2. Якую ролю ў Вашых сувязях з Радзімай адыгрывае газета?

3. Ці дапамагаюць Вам матэрыялы газеты ўзнаўляць аблічча сучаснай Беларусі?

4. Што падабаецца і што не падабаецца Вам у газеце? Як Вы ацэньваеце работу рэдакцыі?

5. Якія праблемы Вас цікавяць больш за ўсё — сацыяльна-эканамічныя, міжнародныя, маладзёжныя, культуры і г. д. Напішыце нам, аб чым Вы хацелі б прачытаць у «Голасе Радзімы» ў бліжэйшы час.

6. Ці звярталіся Вы ў рэдакцыю газеты «Голас Радзімы» з канкрэтнымі прашаннямі, пажаданнямі або якімі-небудзь просьбамі? Ці былі Вы задаволены атрыманым адказам?

7. Якія матэрыялы, з прачытаных Вам у 1979 годзе, Вы лічыце найбольш цікавымі?

8. Ці даводзілася Вам у час паездак на Радзіму сустракацца з супрацоўнікамі газеты або быць у рэдакцыі «Голасу Радзімы»? Якое ўражанне пакінула гэта сустрэча?

9. Ці хацелі б Вы прачытаць на старонках газеты аб Вашай роднай вёсцы (горадзе)? Аб вашых родных і знаёмых, што жывуць у Беларусі?

10. Якія ў Вас ёсць прашанні, пажаданні, каб у будучым газета найбольш адпавядала Вашым інтарэсам? З якімі людзьмі — грамадска-палітычнымі дзеячамі, літаратарамі, мастакамі, рабочымі, вучонымі, спартсменамі і г. д. Вы хацелі б сустрэцца на старонках «Голасу Радзімы»?

11. Ці чытаеце Вы англійскую старонку «Голасу Радзімы»? Якая Ваша думка аб яе змесце? Вашы пажаданні рэдактару англійскай старонкі!

12. Для тых, хто не чытае па-беларуску, газета друкуе матэрыялы на рускай мове. У прыватнасці, аб жыцці брацкіх рэспублік нашай краіны, цікавых кутках нашай Радзімы. Што б Вы яшчэ хацелі прачытаць пад рубрыкай «Па роднай краіне»?

13. Газета выдае таксама кнігі і брашуры ў серыі «Бібліятэчка «Голасу Радзімы»». Ваша думка аб «Бібліятэчцы»?

Чакаем Вашых адказаў і прашаньняў, паважаны чытач.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ
ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ».

Уважаемый читатель!

В 1980 году исполняется 25 лет со дня выхода в свет первого номера газеты «Голас Радзімы». Тогда, в 1955 году, она называлась «За вяртанне на Радзіму». Газета помогала семьям, разбросанным войной по белу свету, найти друг друга и воссоединиться. Выполнив эту благородную миссию, с 1960 года по желанию соотечественников наше издание начало выходить под названием, которое носит и по сей день — «Голас Радзімы».

На протяжении всех этих лет газета помогает соотечественникам, которых судьба забросила на чужбину, поддерживать духовную связь с Родиной, быть в курсе событий, происходящих в нашей стране. Читая «Голас Радзімы», земляки узнают об успехах нашей республики в развитии промышленности, сельского хозяйства, науки и культуры, о том, какими стали сегодня их родные города и деревни, как живет теперь белорусский народ. Пишет газета о месте и роли Белоруссии в жизни Советской страны, о международных связях республики.

На страницах газеты регулярно рассказывается также о деятельности прогрессивных организаций соотечественников в разных странах, о заботах и проблемах, волнующих наших земляков, публикуются их впечатления о встречах с Родиной после долгой разлуки.

«Голас Радзімы» получает много писем от своих читателей. Это помогает нам делать газету лучше, интереснее. И сегодня, накануне юбилея газеты «Голас Радзімы», мы хотим обратиться к Вам с вопросами, надеясь, что полученные на них ответы дадут возможность более полно учесть Ваши пожелания, узнать, какой Вы хотели бы видеть свою газету.

Мы будем благодарны, если Вы, читатель, ответите нам:

1. С какого времени Вы являетесь читателем газеты «Голас Радзімы»? Кто еще, кроме Вас, читает «Голас Радзімы» (члены Вашей семьи, соседи, знакомые)?

2. Какую роль в Ваших связях с Родиной играет газета?

3. Помогают ли Вам материалы газеты воссоздать облик современной

Белоруссии!

4. Что нравится и что не нравится Вам в газете? Как Вы оцениваете работу редакции?

5. Какие проблемы Вас интересуют больше всего — социально-экономические, международные, молодежные, культуры и т. д. Напишите нам, о чем бы Вы хотели прочесть в «Голасе Радзімы» в ближайшее время.

6. Обращались ли Вы в редакцию газеты «Голас Радзімы» с конкретными предложениями, пожеланиями или какими-либо просьбами? Были ли Вы удовлетворены полученным ответом?

7. Какие материалы, из прочитанных Вами в 1979 году, Вы считаете наиболее интересными?

8. Приходилось ли Вам во время поездок на Родину встречаться с соотечественниками газеты или бывать в редакции «Голасу Радзімы»? Какое впечатление оставила эта встреча?

9. Хотели бы Вы прочитать на страницах газеты о Вашей родной деревне (городе)? О ваших родных и знакомых, проживающих в Белоруссии!

10. Какие у Вас имеются предложения, пожелания, чтобы в будущем газета наиболее соответствовала Вашим интересам? С какими людьми — общественно-политическими деятелями, литераторами, художниками, рабочими, учеными, спортсменами и т. п. Вы хотели бы встретиться на страницах «Голасу Радзімы»?

11. Чытаеце ли Вы англійскую старонку «Голасу Радзімы»? Каково Ваше мнение о ее содержании? Ваши пожелания редактору англійскай старонкі!

12. Для тех, кто не читает по-белорусски, газета печатает материалы на русском языке. В частности, о жизни братских республик нашей страны, интересных уголках нашей Родины. Что бы Вы еще хотели прочесть под рубрикой «По родной стране»?

13. Газета издаёт также книги и брошюры в серии «Библиотечка «Голасу Радзімы»». Ваше мнение о «Библиотечке»?

Ждем Ваших ответов и предложений, уважаемый читатель.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ
ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ».

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ

ЗУСІМ ІНШЫ СВЕТ

Дарагія землякі! Перш за ўсё мы хочам павіншаваць усіх вас, нашу любімую Радзіму з надыходзячым Новым годам! Жадаем калектывам Беларускага таварыства «Радзіма» і рэдакцыі газеты «Голас Радзімы» добрага здароўя, поспехаў і прагрэсу ў барацьбе за ўмацаванне міру на зямным шары.

Я жыву на чужыне, далёка ад роднага краю. Тут усё чужое, і жыццё зусім невясёлае. Вельмі б хацелася пабываць на Радзіме, але няма магчымасці. Здароўе ўжо дрэннае, а маёй пенсіі хапае толькі на харчаванне. Тут, у Англіі, часта можна чуць розныя нападкі на вашу краіну, але ўсё больш людзей ужо разумеюць, што гэта яўны падман. А я заўсёды і ўсюды з гонарам гавару, што мая Радзіма — Савецкі Саюз, і расказваю аб ёй праўду. А расказаць можна вельмі многае, бо для англічан ваша краіна — гэта зусім іншы свет.

Нашы сэрцы радуецца кожнаму вашаму новаму дасягненню. Жадаем, каб у новым годзе і ў будучым гэтых дасягненняў станавілася ўсё больш!

У. І. В. БЯГАНСКІЯ.
Англія.

Дорогие земляки!
В честь Нового, 1980 года примите самые искренние поздравления и наилучшие пожелания от меня, моей

семьи и всех членов отдела ССГ города Шарлеруа.

Пусть в новом году еще больше развиваются и крепнут дружеские культурные связи с нашей любимой Родиной, пусть на земле не будет угроз и вражды, пусть будет мир во всем мире!

М. ГОРОХ.

Бельгія.

Віншую ўсіх супрацоўнікаў Беларускага таварыства «Радзіма» і рэдакцыі газеты «Голас Радзімы» са святам Новага года! Жадаю вам добрага здароўя і поспехаў у вашай працы.

Н. ВЕЕЎНІК.

Англія.

Віншую вас, суайчыннікі, з Новым годам! Няхай ён прынясе вам шчасце і здароўе, каб вы маглі і ў будучым адстойваць мір ва ўсім свеце, каб мацнела дружба нашых народаў!

В. І. У. МІНКЕВІЧЫ.

ЗША.

Сердечно поздравляю вас с Новым годом!
Желаю хорошего здоровья, успехов в труде и счастья!

Пусть 1980 год будет для советского народа годом мира и дальнейшей плодотворной работы на благо всего прогрессивного человечества!

А. ЕМЕЛЬЯНОВА.

ФРГ.

Уважаемые сотрудники газеты «Голас Радзімы»!
Прошу поместить мое поздравление в «Голасе Радзімы».

Поздравляю весь советский народ, наших родственников, Советское общество дружбы с США, Американский комитет дружбы с СССР, Комитет защиты мира, моих коллег из «Иньюрколлегии», редакционных сотрудников журналов «Отчизна», газет «Голос Родины» и «Голас Радзімы», а также редколлегия, друзей и читателей «Русского голоса» с Новым, 1980 годом! Желаю всем крепкого здоровья и дальнейших успехов во всех добрых начинаниях.

Да будет мир во всем мире!

Г. ЛУБЕШКОВ.

США.

Поздравляем всех работников Белорусского общества «Радзіма» и редакции газеты «Голас Радзімы» с Новым годом! Желаем счастья, хорошего здоровья и чистого светлого неба над нашей планетой!

Р. ЧЕРНИЧЕНКО,
председатель отдела ССГ г. Льежа.

Бельгія.

Члены Венского общества «Родина» горячо и сердечно поздравляют всех сотрудников Белорусского общества «Радзіма» и редакции газеты «Голас Радзімы» с Новым годом!

От всей души желаем вам крепкого здоровья, счастья, много радости и больших успехов в вашей деятельности во имя мира на земле!

А. КУХАР.

Австрия.

ВІЗІТ АЛЖЫРСКАГА МІНІСТРА

Мінск наведаў міністр працы і прафесіянальнай падрыхтоўкі Алжырскай Народнай Дэмакратычнай Рэспублікі Умезьян Мулуд.

— Наша краіна шырока выкарыстоўвае вопыт сацыялістычных краін і перш за ўсё нашага лепшага друга — Савецкага Саюза — у розных галінах, у тым ліку ў падрыхтоўцы нацыянальных кадраў, — сказаў міністр. — У сістэме прафесіянальна-тэхнічнага навучання Алжыра працуюць цяпер 400 савецкіх спецыялістаў. Сярод іх ёсць і вашы суайчыннікі. Мы вельмі задаволены іх дапамогай. Мэта майго візіту ў СССР, у тым ліку ў Беларусь — азнамяленне з савецкім вопытам прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі.

Алжырскі міністр наведаў Беларуска-рэспубліканскі інстытут павышэння кваліфікацыі работнікаў прафтэхадукцыі, Мінскі індустрыяльна-педагагічны тэхнікум, а таксама славуць мясціны Мінска.

ДЭЛЕГАЦЫЯ АМЕРЫКАНСКІХ ЖАНЧЫН У МІНСКУ

У сталіцы Беларусі знаходзілася дэлегацыя жанчын ЗША — удзельніца савецка-амерыканскай сустрэчы жанчын у Маскве. У яе саставе — прадстаўнік амерыканскай секцыі ў міжнароднай жаночай лізе «За мір і свабоду» К. Пендал (кіраўнік), выканаўчы дырэктар секцыі гэтай лігі М. Мюлер, віцэ-прэзідэнт — В. Маерсан, Эн Іві, выдавец бюлетэня «За мір і свабоду» Б. Арментаўт.

Госці мелі сустрэчу з намеснікам Старшнік Савета Міністраў БССР Н. Сняжковай. У час гутаркі яна расказала вядомым дзялякам амерыканскага жаночага руху за мір аб развіцці Савецкай Беларусі, становішчы жанчын, іх актыўным удзеле ў грамадскім, эканамічным і налітчным жыцці рэспублікі.

— Савецкія жанчыны, — сказала К. Пендал, — унеслі вялікі ўклад у барацьбу супраць гітлераўскага фашызму, устанавленне міру на зямлі. Іх шырокі ўдзел і праўленая мужнасць у гэтай барацьбе зрабілі на мяне велізарнае ўражанне. Ад усёй душы жадаю, каб ім і жачынам іншых краін ніколі больш не давялося зведаць жахаў вайны. Мы павінны навучыцца жыць разам, у міры, дапамагаць адзін аднаму.

Сучасная барацьба савецкіх жанчын за мір, іх удзел у міжнародным жаночым руху — высокі ўзор для ўсіх. Пачынаючы з 1961 года, амерыканская секцыя падзяляе разам з імі заклапочанасць аб захаванні міру. Мы перакананы, што пазіцыі, якія Голас аб'ядноўваюць, значна больш, чым тых, што раз'ядноўваюць.

Вельмі глыбокі след пакідае выхаванне вашымі жанчынамі дзяцей у духу міру і ўзаемаразумення, сказала М. Мюлер. Гэта адзін з галоўных сродкаў дасягнення міру паміж народамі. Вельмі важна, што ў вас надаецца жаночаму руху за мір характар інтэрнацыянальнай дружбы.

У амерыканскіх і савецкіх жанчын агульныя клопаты аб міры, мы павінны стаць сябрамі, сказала М. Мюлер.

МАСКОЎСКАМУ ЦЫГАНСКАМУ ТЭАТРУ — ПАЎСТАГОДДЗЯ

«РАМЭН» — АДЗІНЫ Ў СВЕЦЕ

Паўстагоддзя назад у Маскве быў створан цыганскі тэатр «Рамэн», і на сённяшні дзень ён адзіны ў свеце. Карэспандэнт Агенцтва Друку Навіны гутарыць з адным з яго заснавальнікаў, старэйшым цыганскім драматургам, гітарыстам-віртуозам Іванам РОМ-ЛЕБЕДЗЕВІМ.

— Аляксандр Купрын пісаў у пачатку стагоддзя ў сваім «Фараонавым племені» аб надыходзячым упадку і гібель цыганскага мастацтва. Гэта было сапраўды так...

Кастрычніцкая рэвалюцыя ў Расіі змяніла лёс цыган. І стварэнне свайго прафесійнага тэатра стала адной з яркіх вех у нашым новым жыцці, — гаворыць Іван Ром-Лебедзеў.

«Рамэн» хутка заваяваў папулярнасць. Гледачоў прыцягвала магчымасць пазнаёміцца з самабытным мастацтвам, паслухаць табарныя песні, убачыць віхравы танец «рамаліс»... І цяпер, праз паўстагоддзя, жадаючых трапіць на спектаклі заўсёды значна больш, чым можа ўмясціць глядзельная зала, разлічаная на 850 месц.

— Якая «рэпертуарная палітыка» тэатра «Рамэн»?

— У нашым рэпертуары — класіка, сучасная савецкая і замежная драматургія, Купрын і Ляскоў, Сервантэс і Юго, савецкія аўтары Святлоў і Шток... Сярод пастановак — музычна-тэатралізаваны агляд «Мы — цыгане» і вытворчая драма «Непаклонаў», цыганская народная камедыя «Чатыры жаніхі» і рамантычная балада «Вогненныя коні», драматычная балада «Ром Баро» і класічная народная драма «Цыганка Аза». Эмацыянальнай прыродзе нашага тэатра адпавядае любы музычны жанр...

У тэатры «Рамэн» ідуць спектаклі аб жыцці цыган, іх гістарычным мінулым і сучасным. Сцэнічнымі сродкамі аднаўляюцца яркія вобразы, знаёмыя па творах сусветнай класічнай літаратуры, — Кармэн, Земфіра, Грушанька.

— А як складалася ваша творчая біяграфія?

— У 20-я гады я пачаў

пісаць аповяданні на цыганскай мове. Яны друкаваліся ў першым перыядычным выданні для цыган — часопісе «Ново дром» («Новы шлях»). Мяне нярэдка запрашалі ў цыганскія клубы з просьбай дапамагчы зрабіць тэатралізаваныя праграмы. З'явілася жаданне самому пісаць п'есы. У хуткім часе часопісы «Огонек» і «Ново дром» надрукавалі маю аднаактовую п'есу «Сонца ў балодзе». Яна была прысвечана тэме, якая больш за ўсё хвалявала нас у тых гады, — тэме пераходу вандруючых цыган на аселае жыццё. Затым з'явілася «Ганка», «Дзяўчынка з табара» і іншыя. Мяне прынялі ў Саюз савецкіх пісьменнікаў... У СССР цыгане ператварыліся з бяздомнага племені ў паўнапраўных грамадзян. І цяпер ніхто не здзівіцца, калі сустрэне цыгана — інжынера, урача, дырэктара завода або артыста, мастака, кампазітара...

Іван Ром-Лебедзеў — аўтар больш як 30 п'ес. Усе яны былі пастаўлены ў тэатры «Рамэн». Яго герояў ігралі многія вядомыя акцёры: Ляля Чорная, Марыя Скварцова, Санціна Андрэева, Надзея Міхайлава... Драматургія Ром-Лебедзева і цяпер складае аснову рэпертуару. А ў новых пастаўках галоўнага рэжысёра тэатра «Рамэн» Мікалая Слічэнкі па п'есах Ром-Лебедзева «Мы — цыгане» і «Вогненныя коні» цікава праявіла сябе моладзь — Святлана Янкоўская, Васіль Кляйменаў, Мося Оглу.

Некалькі слоў пра Мікалая Слічэнку. Яго лёс тыповы: працаваў кавалём у калгасе Варонежскай вобласці, марыў аб тэатры і вырашыў пашукаць шчасця ў Маскве. Слічэнка быў прыняты ў труп. Цяпер ён папулярнейшы артыст, рэжысёр, вядомы не толькі ў СССР, але і ў многіх замежных краінах.

— Дзе рыхтуюць акцёраў для тэатра «Рамэн»?

— Да нядаўняга часу асноўнай школай акцёра быў сам тэатр. Тут артысты ўда-

сканальвалі сваё майстэрства, вывучалі сцэнічны рух і мову, харэаграфію і вакал. Навучэннем маладых займаліся вопытныя акцёры, якія захоўвалі і перадавалі ім традыцыі сапраўднага цыганскага выканання.

Першыя «навабранцы» тэатра зусім не мелі адукацыі. Помню, як праходзіў набор у труп: многія з'явіліся ў парваным адзенні, з саломай і пухам у валасах...

Цяперашняе пакаленне акцёраў «Рамэна», як правіла, з сярэдняй спецыяльнай або вышэйшай адукацыяй. Напрыклад, Сямён Чунгак скончыў Тэатральнае вучылішча імя Шчэпкіна, Мікалай Эрдэнка — Далёкаўсходні інстытут мастацтваў, Мікалай Галубенка вучыцца на акцёрскім, а Васіль Кляйменаў — на балетмайстарскім факультэце Дзяржаўнага інстытута тэатральнага мастацтва імя Луначарскага. Дарэчы, ён ажыццявіў першую самастойную работу — пастаўку танцаў у спектаклі «Вогненныя коні».

Нядаўна арганізаваны спецыяльныя акцёрскія курсы для тэатра «Рамэн» пры Музычна-педагагічным інстытуце імя Гнесіных у Маскве. Вучыцца прыехалі цыгане з розных гарадоў і раёнаў. Многія з іх «былі знойдзены» камісіяй тэатра «Рамэн» у час спецыяльных паездак па краіне. Так быў набраны першы курс. Мы многага чакаем ад гэтай таленавітай моладзі.

— Якія бліжэйшыя планы тэатра?

— Камедыяны спектакль з цыганскага жыцця аб таленавітым чалавеку, мюзікл аб гісторыі стварэння папулярнай «Цыганскай венгеркі» рускага паэта і крытыка Апалона Грыгор'ева («Дзве гітары за сцяной...»). І яшчэ адна запаветная мара: хочацца, каб у цыганскім тэатры быў пастаўлены народны балет «Маккар Чудра» паводле аднайменнага аповядання Максіма Горкага.

Гутарку вяла
Алена ЕРАФЕЕВА.

Новалукомльская дзіцячая школа мастацтваў. На трох яе аддзяленнях — музычным, мастацкім і харэаграфічным — займаюцца звыш 150 хлопчыкаў і дзяўчынак. Вучні гэтай школы часта выступаюць з канцэртамі перад працаўнікамі Віцебскай вобласці. НА ЗДЫМКУ: выкладчык па класу цымбал Галіна ВАРАПАЕВА і яе вучаніца Лена ШАЎЦОВА на занятках.

Фота Д. ЛУПАЧА.

У ШЧУЧЫНСКІМ РАЁНЕ ПРАЙШОЎ ФЕСТИВАЛЬ НАРОДНАЙ ТВОРЧАСЦІ

УСІМ ТАЛЕНТАМ ПРАСТОРНА

Гутарыш з гэтай немаладой жанчынай-сялянкай, а ўсё здаецца: з артысткай. Таццяна Місевич расказвае пра сябе, пра юнацтва, што прайшло пры буржуазнай Польшчы.

Было так. Вось маці расчэсвае ёй косу і пачувальным тонам гаворыць: «Доля твая сірокая... Пакорлівай будзь. Да ціхіх ды пакорных лёс ласкавы... Дзе ўжо нам з іншымі раўняцца!»

Калі маці так лічыць, навошта ж песні вольныя спявае? Навошта навучыла Таню ўрыўкам з любімых опер, пачуцям у маладосці ў Пецярбурзе, і напевам свайго роднага краю? Навошта, распаўшы сваю спадніцу, майструе ёй кофту? Выйшла замуж у вялікую сям'ю і зноў спазнала гора. — Я тады, ведаеце, якую песню часцей за ўсё спявала? Адхінуўшыся на спінку канапы, яна заводзіць:

Каб я тое гора знала,
Не ішла бы замуж

маладая...

Трэба гэта гора знаці,
Трэба гэта гора знаці,
Позна легчы, рана ўстаці...

Затым яна спявае жніўную, жартоўную, вясельную, пахавальнае галашэнне, заўважаючы, між іншым, што можа надаць свайму голасу і яркае вяселле, і безвыходны смутак.

Да Таццяны Місевич прыязджаюць слухачы, музыказнаўцы, навуковыя работнікі Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР. Са слоў таленавітай спявачкі запісана больш як сто народных песень. Многія з іх апублікаваны ў зборніках.

Шмат гадоў назад адзін з даследчыкаў фальклору накіраваў яе ў кабінет народнай творчасці Маскоўскай кансерваторыі. У рэкамендацыйным пісьме паведаміў: «Усім, усім, усім! Прашу прыняць і прывесці Таццяну Місевич, беларускую спявачку-калгасніцу і пісаць ад яе ўсё, што можна». Як засмуцілася яна тады, што няма ў яе музычнай граматы. Вырасла вучыцца. У сорах восем гадоў паступіла на рэспубліканскія курсы дырыжораў-харавікоў і паспяхова скончыла іх.

А потым захапілася ткацтвам. Вось яна разаслала на ложку вялікі шарсцяны дыван. Тлумачыць:

— Да зялёнага добра пасуе карычневы. Але гэта занадта звыкла. Я аблюбовала фіялетаваы — загадкавы колер ляснога паўзмроку, у якім у залежнасці ад фантазіі, бачыш то апалую хвою, то птушынае гняздо...

Проста посцілкамі называюць ва ўжытку вырабы народных ткачых. Гэтымі прыгожымі рэчамі засцілаюць ложка, кушэты, ідуць яны на шторы і на шалі... Адным словам, яны — у штодзённым нашым быццё. Цяпер прамысловасць робіць заказы на «дываны», сатканыя Таццянай Місевич, майстрыхай з вёскі Доўгая.

На раённай выстаўцы народнай творчасці работам Таццяны Місевич няма роўных. Займаюць яны вялікі раздзел. Майстрыха сама афармляе яго, тут кожны штрышок прадуманы.

Як звычайна, на фінішы год у Шчучынскім раёне прайшоў агляд народнай творчасці. Усім талентам было прасторна. На раённай сцэне выступалі свае, мясцовыя артысты — народных тэатраў, этнаграфічных груп, танцавальных калектываў, хораў...

Слаўныя спявакі ў гарадскім пасёлку Астрыно! Мастацкі кіраўнік у іх Аліна Максімовіч. Ужо год кіруе яна і жаночым вакальным ансамблем, што ў вёсцы Бершты. Калегі гавораць, што гэты ансамбль яна «падняла з кален» пасля таго, як сельскі хор перажыў спад памёр яго таленавіты кіраўнік — які гадоў трыццаць выхоўваў вясковых спевакоў. Цяпер ту зноў ідуць канцэрты — спявае ансамбль «Бярштаначка». У ім медсёстры Валянціна Мышкевіч і Ніна Токць, калгасніцы Лідзія Васілевіч і Марыя Касцевіч, старшыня сельсавета Вольга Швед.

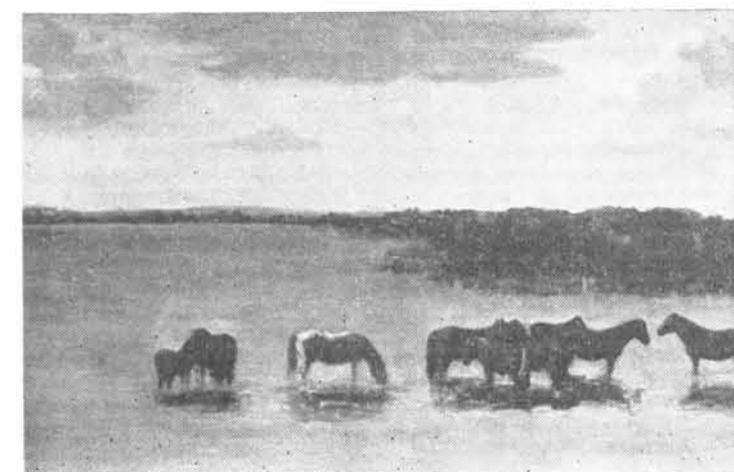
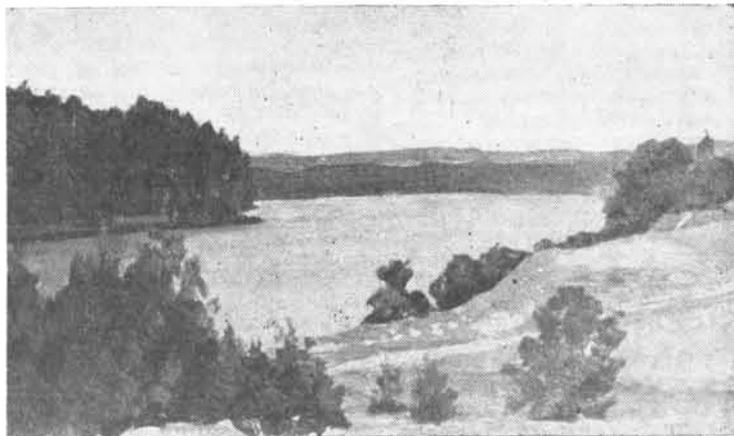
Так у лепшага гарадскога калектыву мастацкай самадзейнасці з'явіўся спадарожнік на вёсцы.

У вёсцы Гернікі свая горадская — мужчынскі народны хор. У запалам выступае «Дамбровіцкая кадрыля» з калгаса «Радзіца». А якія папулярныя «Вяселле чоркі баліцкія» з калгаса «Чырвоны сцяг»! Гэтая этнаграфічная група ўзнаўляе ўнутраны выгляд старой вясковай хаты, дзе майстрыхі-рукадзельніцы і спяваюць, і танцуюць, і розныя сцэны разыгрываюць... Цяпер у гэтых самабытных артыстаў з'явіліся сапернікі: свае вясельныя чоркі наладжвае маладая этнаграфічная група, у якой выступае старшыня сельсавета Іван Ліхараў і больш за дваццаць яго родзічаў.

Адшумеў на шчучынскай зямлі чарговы фестываль народнай творчасці. І ўбачылі ўсе, якія пласты шчасця ўзнялі да жыцця, якія таленты абудзілі жаны.

Ляліна МАЦВЕЕВА.

З АПОШНІХ ВЕРНІСАЖАЎ

Каля шасцідзесяці жывапісных палотнаў, нацюрмортаў, эцюдаў прадстаўлена на выстаўцы Сцяпана Андруховіча, прысвечанай яго сямідзесяцігоддзю. У цэнтры экспазіцыі — партрэт народнага песняра Янкі Купалы, а побач — карціны, на якіх зямля паэта — Беларусь. Светлае пачуццё радасці ахоплівае гледачоў, калі яны бачаць пейзажы, з любасцю і замілаваннем напісаныя мастаком. Кожная работа на гэтай выстаўцы — шчырае слова з вялікай песні, якую спявае сваёй Радзіме ўдзячны сын.

НА ЗДЫМКАХ: «Партрэт народнага паэта Беларусі Янкі Купалы»; «Возера Мурош»; «Спякотны дзень».

Фота С. КРЫЦКАГА.

«А КАЗАЛІ, ШТО НАША ЗЯМЛЯ ТОЛЬКІ БУЛЬБАЙ БАГАТА ДЫ ЛЕСАМ»

НАТХНЁНЫ РОДНЫМ СЛОВАМ

Міколу АЎРАМЧЫКУ — 60 гадоў

«...І ўсё істотаю адчуць, што ёсць у самай цяжкай чалавечай працы свая паззія і прыгажосць», — за гэтымі дакладнымі радкамі ясна праступае вобраз паэта, аднаго са слаўных майстроў беларускай літаратуры Міколы Аўрамчыка. Перад усім — бачыцца яго прыветны, асветлены душэўнай дабрывай твар, пранікнёныя, шчырыя вочы, у якіх — спагада, трывога, усмешка. Нязменны клопат пра наступнікаў.

Такім я ўбачыла Міколу Якаўлевіча больш чым дзесятак гадоў назад. Такім я сустракаю яго і цяпер, нязменнага ў абсалютнай душэўнай чысціні і рэдактарскай сумленнасці. Кажуць, што паззія больш за ўсё нараджаецца ад неспакою, ад перапакутанасці, ад (якое зараз моднае слоўца!) стрэсу. Чытаючы творы Міколы Аўрамчыка, адчуваеш яшчэ і іншае: свой асабісты боль, свая асабліва перапакутанасць (а ці радасць!) ніколі не стаялі ў адасабленні ад людскіх трывог, ад чалавечых лёсаў, за якімі — векавечная памяць Айчыны. Бо сталася так, што паззія ішла поплеч з паэтам дымнымі, суровымі дарогамі вайны.

Хай сабе загіну я ў змаганні, Толькі б дзеці слухалі штогод Галубоў бяспечных буркаванні І раслі без гора, без клопат.

Паэт павінен быць байцом. Інакш слова яго не набудзе належнага гучання, загіне ў сумяці іншых, выпадковых, не акрэсленых сілаю суровай праўды і пачуцця. Паззію Міколы Аўрамчыка на самым пачатку вылучала натуральнасць мыслення, прыцягальна характэрная для паэта рыса: за шчырасць — плаціць любоўю, за любоў — найвышэйшым напам душэўнага гарэння. «Санітарка маўчыць, зацікаўце ня смельчы крокі... Нават чутна дыханне з суседніх палат... Па шчацэ пакацілася цяжкая кропля, упадзе — і, здаецца, прапаліць халат».

Паззію Міколы Аўрамчыка гартавала вайна. Пракляццем жывых і мёртвых паўстаюць вершы «Уначы перад наступленнем», «Балада аб матросах», «Трое», «Салдацкая сляза» і інш. Вайна для паэта — гэта і каменнавугальная шахта горада Марль, распрактыя фашысцкі палон. Жаклівае відвішча яго паўстае з біяграфічных старонак.

Думаецца, што непахісная вера ў светлы заўтрашні дзень і трывалае біццё радка, натхнёнае мужным родным словам, далі паэту сілу выжыць і загаварыць пра незагойныя раны вайны з усёй душэўнай страсцю.

Я той, хто жыў між мёртвых, Двойчы паміні справілі па кім: Без вестак я прапаў аднойчы І пахаваны быў жывым.

Адчулі вы, што я жывучы, І з гэтай грэшнае зямлі, Дзе смерць не здолела замучыць, Мяне вы ў рай свой узялі.

Каб золата нажыць мільёны, Вы ў гэты рай за радам рад Вялі пакутнікаў калоны У гірляндах лямпаў, як лампад.

Анёлы вашы, што хадзілі З арліным крыллем на грудзях, Мяне дубінкамі хрысцілі Крыж-накрыж і з пляча

наўзмах. («Я знаю рай ваш залаты»)

Паэтычныя кнігі Міколы Аўрамчыка — этапы яго жыццёвага шляху. Ад зборнікаў «Пярэдні край» (1949), «Дружба» (1950), «Шляхамі дружбы» (1952) — да «Сустрэчы канагонаў» (1963), удастоенай Літаратурнай прэміі імя Я. Купалы, «Універсітэцкага гарадка» (1967), да кнігі выбраных твораў «Агледзіны» (1969).

У 1976 годзе ў выдавецтве «Мастацкая літаратура» выйшаў новы зборнік Міколы Аўрамчыка «Радовішча». Учымся ў наступныя радкі: «перайшоў я ў сваім жыцці ў другую палавіну веку... Гэты перавал так перайсці кожнаму жадаў бы чалавеку». За перавагам паэта — ягонае нялёгкае, баявая маладосць, неспакойнае сэрца, якому суджана гэтак чуйна рэагаваць на боль чалавечы і боль сусветны: «не ведаць бы, як юнаком глядзець на Еўропу балуюча праз краты вагонных акон, праз дрот заржавелы калючы. Нібы на паверхні зямлі, як лагерных блокаў квадраты, не мерыдыны ляглі і не паралелі, а краты. Здавалася мне, што пад плач, пад віскат і энкі народу планеты забілі, як мяч, у сетку з калючага дроту». Балуюча памяць вайны прыходзіць у вершы «Я ўпершыню сустрэў франтавіка», «Памяці Аляксея Коршака», «Таварыш маёр запасу». Але ёсць у паззіі Аўрамчыка светлая, далікатная усмешка, тая вяселінка, што з трапнасцю народнага гумару жывіць і насычае паэтычны радок. Нездарма ж многім чытачам запомніліся і палюбіліся вершы «Вяснушкі», «Студэнцкая быль», «Відаць, прарэктар быў паэ-

там», «Калі мы выступалі на Таймыры» і інш.

На сваім аўтарскім вечары, што адбыўся напярэдадні Новага года, Мікола Аўрамчык сказаў, што вершам з прысвячэннямі ён абавязан перш за ўсё шчырасці людской, дарогім сэрцу сябрам, якія выклікалі ў душы святло і непаўторнасць паззіі. Ды ці не ад таго нараджаюцца гэтыя вершы, што сам паэт умее прыносіць, адкрываць і дарыць людзям, свайму роднаму краю самае патаемнае душы сваёй, уважнае і ўзбагачанае вопытам і часам, жаданнем данесці да чытача, не разгубіць між дробязнага залатыя запасы душы, натхнёнай прыцягальнаю сілаю роднага слова?!

Пра што б ні пісаў, ні думаў паэт, ён жыве канкрэтнымі падзеямі, дыханнем часу, яго клопатамі і турботамі:

Як у надвор'е — неба яснасць, Якому краю не відно, — Паняцце простае — сучаснасць, Хоць і шырокае яно.

Што для мяне сучаснасць значыць?

Усё, што паўстае ўваччу, Што давялося мне пабачыць, Што перажыў і што адчуў.

У ёй — нязвычайнасць і прывабнасць, У ёй — мінулага сляды... І грандыёзнасць, і маштабнасць, І дзёрзкі выклік маладым.

Колькі гадоў мне (як і маім маладзейшым сябрам) чуецца яго клапатлівы голас: «Ну, як там жыццё маладое?», «А што новага напісалася? Пара б і ў «Маладосць» прынесці?» Дваццаць плячэ гадоў паэт Мікола Аўрамчык — нязменны гаспадар аддзела паззіі часопіса «Маладосць». Гэта ў яго непадаробным умелі — запрэміціць, абнадзеіць, падтрымаць. Думаючы сёння пра Міколу Якаўлевіча, пра сваіх старэйшых дарадчыкаў і настаўнікаў, не без хвалявання і з прыемнасцю пісала я і гэтыя паэтычныя радкі:

У маладосці свой запеў сардэчны, Свая журба і радасці свае. Ды ці не вамі кожны з нас прасвечан, Старэйшыя дарадчыкі мае!

За цёплаю усмешкаю сяброўскай Як разгадаць, што быў нялёгкім дзень... Так мог хіба што прывычаць Твардоўскі Нясмелю і юную з надзей.

Яны ж ляцяць, гадоў няўмольных сходкі, Кручаты іх катаржны працяг. ...Як галубы, сівеюць аднагодкі На самай чуйнай лініі жыцця.

Надзеі квет і чорны пыл гаркоты, І часу для спачыну не стае. Яны ж з той самай баявой пяхоты — Любімыя настаўнікі мае. Яўгенія ЯНІШЧЫЦ.

Кожны, хто пабываў у павільёне прафесійна-тэхнічнай адукацыі на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі СССР, абавязкова звярнуў увагу на прыгожыя сукенкі, аздобленыя беларускім народным арнамантам. Сканструявалі і пашылі іх навучэнцы Мінскага тэхналагічнага тэхнікума. У гэтай навуцальнай установе рыхтуюць высокакваліфікаваных спецыялістаў швейнай, абутковай, цырульнай справы і планавікоў для прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання.

НА ЗДЫМКУ: у будучых мадэльераў-канструктараў адказны момант — прымерка новай сукенкі.

Фота Я. ПЯСЕЦКАГА.

ЛЕНІН ГУТАРЫЦЬ З ЛЕПЯШЫНСКІМ

Крычаўскі краязнаўчы музей Магілёўскай вобласці папоўніўся яшчэ адным экспанатам — скульптурай С. Адашкевіча, якая адлюстроўвае гутарку У. І. Леніна з бальшавіком П. Лепашынскім.

...Даўня я і моцная дружба звязвала Уладзіміра Ільіча з Лепашынскім. Летам 1918 года Панцеляймон Мікалаевіч з ведама і згоды У. І. Леніна выехаў на сваю радзіму — беларускую вёску Літвінавічы, каб на практыцы ажыццяўляць праграму партыі на стварэнню новай, сацыялістычнай сістэмы народнай асветы. У выключна

цяжкіх умовах Лепашынскі арганізаваў школу-камуну і кіраваў ёю, актыўна ўдзельнічаў у грамадскім жыцці, у барацьбе з кулакамі і бандытызмам. У пачатку 1919 года ён прыехаў у Маскву на канферэнцыю савецкіх педагогаў і наведаў Ільіча. Аб гэтай сустрэчы Панцеляймон Мікалаевіч неаднаразова ўспамінаў з вялікім хваляваннем. «Уладзімір Ільіч, — раскаваў ён, — падрабязна распытваў аб Беларусі, аб дзейнасці сельскіх камуністаў, аб станаўленні Саветскай улады ў глухих кутках рэспублікі».

І. НОВІКАЎ.

НОВЫ ДЫСК ФІРМЫ «МЕЛОДЫЯ»

„ПЕСНЯРЫ-4“

Усе дзесяць гадоў свайго існавання ансамбль «Песняры» працаваў, галоўным чынам, у двух напрамках: прапагандаваў народную музыку і песні сучасных кампазітараў. Гэтыя два напрамкі суіснавалі арганічна. Пасля вялікіх музычных кампазіцый «Песня аб долі» і «Усяляр», пасля трох дыскаў, у якіх сучаснае гучала побач з фальклорам, «Песняры» ажыццяўляюць пастаноўку цыкла народных абрадавых песень і выпускаюць свой чацвёрты дыск, цалкам натхнёны фальклорнай спадчынай.

Тры папярэднія дыскі «Песняроў», кожны з якіх цікавы пасвойму, вызначаліся ўсё ж нейкай выпадковасцю рэпертуару. У чацвёртым альбоме слухач не сустрэнецца са стылявымі рызыкамі. Ён, як на хвалях, будзе пераходзіць ад такой, здавалася б, прастай, але поўнай драматызму «Перапелачкі» да «Машанькі», ад вясёлай, дасціпнай песні «У месяцы верасні» да жамчужыны з цыкла жніўных песень — «Каліны», ад «Рэчанькі», якая ўдала дэманструе вакальныя магчымасці «Песняроў», да жартоўнай «Ой, ляцелі гусі». Такой вольнай унутранай, а не вонкавай сувязю кампазіцый, мастацкім адзінствам «Песняры-4» вылучаюцца сярод шэрагу запісаў сучасных выканаўцаў.

Зразумела, што «Песнярам» «дапамаглі» народныя песні. Ды і самі музыканты падышлі да матэрыялу не проста як выканаўцы, а як творцы. Яны не парушылі ўнутраную тканіну, аснову песні, а данеслі яе да слухачоў моваю сучаснай музыкі, якая не стала ў супярэчнасць са здабыткамі мінулага.

«Песняры» па духу — ансамбль фальклорны, а па гучанню — сучасны. Пры гэтым музыканты не спяшаюцца ўводзіць у кампазіцыі стылявыя рысы апошняга часу. Яны выкарыстоўваюць толькі элементы, каб надаць іншае адценне, нечаканы тэмбр. Па сваёй прыродзе і пабудове народная музыка вельмі блізка стаіць да джаза. Вось таму і элементы джаза, джаз-рока, музыкі «дыска» сугучна ўплечены ў творы чацвёртага дыска «Песняроў».

Разам з тым адчуваецца вялікая праца над матэрыялам. Запіс дыска працягваўся ўсяго шэсць дзён, а рыхтаваўся ён шмат гадоў. Цікавая рыса: песня «Рэчанька», якая сама прасілася стаць шлягерам і дапамагчы «Песнярам», калі яны рабілі першыя крокі, толькі сёння ўвайшла ў іх рэпертуар! А як яна прагучала!

«Песняры» пасталелі. Іх чацвёрты дыск — несумненны крок наперад. Чакаем ад ансамбля далейшых работ — запісанага пятага дыска «Курган» (па матывах паэмы Янкі Купалы).

Зм. ПАДБЯРЭЗСКІ.

СОЛА ДЛЯ КАВАЛЯ

У жыцці павінна быць шмат музыкі — тады чалавек будзе лепш сябе разумець і іншых больш цаніць навучыцца, дабраўшы душой стане. Так гаворыць каваль Вячаслаў Пратасевіч, які прастаяў ля накарвалі трыццаць гадоў. Так разважае Пратасевіч — музыкант (з паўвекавым стажам), якога запрашалі саліраваць у канцэртах вядомага аркестра імя І. Жыновіча.

Аб гэтым чудоўным чалавеку з пасёлка Узда, што на Міншчыне, аб яго майстэрстве, аб пражытым ім жыцці раскавае фільм, зняты беларускім тэлебачаннем. Мы сустрэліся з Вячаславам Сцяпанавічам у яго дома. Баражліва зняў ён з палічкі прадаўгаваты футляр. Раскрыў яго і пачаў тлумачыць: — Вось гэтая дудачка з ма-

ладай сасны. Выцягнуць з галінкі стрыжань — і інструмент гатовы. А тут жалейкі ляжаць амаль аднолькавыя, толькі адна на паўтона ніжэй гучыць. Люблю дудачкі з жытняга сцябла майстраваць. Справа, вядома, не прастая. Трэба злавіць той дзень, калі колас «страляе», і дваццаць сакрэтаў, у саломцы схаваных, разгадаць. Але тады ўжо не нарадуешся яе жывому голасу. Яна і нуліком заплача, і салаўём завініць, і «Кацюшу» праспявае.

Вячаслаў Сцяпанавіч лёгка і хутка сабраў з маленькіх саломінак дудку, паднёс да вуснаў, і палілася мелодыя — пшчотная, празрыстая. — Чатыры гады гэтая саломка іграе, а былі такія, што і дзевяць, і пятнаццаць гадоў жылі, — гаворыць ён.

Ласкава глядзіць на мужа Галіна Мікалаеўна, думае: «Ніхто, відаць, не зможа адарваць яго ад гэтых жалеек і скрыпак».

Гэтыя немаладыя ўжо людзі ўспамінаюць цяпер панскага пастушкі, які невядома ад каго навучыўся майстраваць дудачкі, а потым іграў на вечарынах і вяселлях, успамінаюць ад суровым часе, калі наваў Вячаслаў Сцяпанавіч па начах партызанскіх коней, ладзіў зброю. А малатабойцам у яго была внолая, але спрытная Галіна Мікалаеўна.

І зусім нядаўня прыпомнілі: прыйшлі да яго аднойчы з мясцовай школы-інтэрната: «Ці не згодзіцеся вы ў нас гуртом весці?» Так стаў ён педагогам.

Я. ГАРЭЛІК.

МАРКІ Ў НАШЫМ ЖЫЦЦІ

● ЧАМУ МАНАПОЛІЯ ДЗЯРЖАВЫ!

● ХТО ЗАЙМАЕЦА БЕЛАРУСКАЙ ТЭМАТЫКАЙ!

● ПЛЮС ПЯЦЬДЗЕСЯТ ПРАЦЭНТАЎ

Што могуць расказаць паштовыя маркі, канверты, паштоўкі аб нашай рэспубліцы? Колькі іх? Хто іх стварае? Чым яны так вабяць мільёны людзей самых розных узростаў? Вось тэма інтэрв'ю з **Уладзімірам УЛАСІКАМ**, намеснікам міністра сувязі БССР, старшыней праўлення Беларускага аддзялення Усесаюзнага таварыства філатэлістаў.

— **Уладзімір Якаўлевіч, спачатку, калі ласка, крыху раскажыце аб агульным парадку выпуску марак і мастацкіх канвертаў у краіне.**

— Трэба адзначыць, што выданне іх у ССРСР — манаполія дзяржавы. Бо асноўнае прызначэнне марак — аплата паштовых паслуг, аказваемых насельніцтву. Вядома, кожная саюзная рэспубліка магла б выпускаць свае маркі. Але гэта немэтазгодна, бо мы — адна дзяржава, у якой раўнапраўе гарантавана Канстытуцыяй. Інтэрэсы кожнай рэспублікі заўсёды ўлічваліся і будуць ўлічвацца ў роўнай ступені. У Міністэрстве сувязі ССРСР вядзецца пагадавое планаванне таго, якія маркі і ў якой колькасці будуць выпушчаны. Пры гэтым прымаюцца да ўвагі заяўкі адпаведных міністэрстваў саюзных рэспублік. Робіцца ўсё, каб забяспечыць разнастайнасць тэматыкі. Вельмі часта мастацкія маркі — а іх за год у нас выходзіць у сярэднім каля 100 відаў з тыражом кожнага 5—6 мільёнаў экзэмпляраў — прысвячаюцца юбілеям, памятным датам, слаўным людзям краіны. Акрамя марак, насельніцтву прапануюцца мастацкія канверты і паштоўкі; на беларускую тэматыку 10 і 20 тыпаў штогод адпаведна.

— **А хто распрацоўвае эскізы марак, прысвечаных Беларусі!**

— Распрацоўка эскізаў усіх марак, якія выходзяць у краіне, — справа Дырэкцыі па выданні і экспедыраванню знакаў паштовай аплаты Міністэрства сувязі ССРСР. Асабліва плённа ў беларускай тэматыцы працуе графік Юрый Левіноўскі. Яму належыць серыя з трох марак да 50-годдзя Камуністычнай партыі Беларусі, маркі з адлюстраваннем Кургана Славы, абеліска на плошчы Перамогі ў Мінску, а таксама афармленне многіх мастацкіх канвертаў. У час работы над ім ён неаднойчы прыязджаў да нас. Сустрэкаўся з членамі Беларускага аддзялення Усесаюзнага таварыства філатэлістаў, знаёміўся з рэспублікай. Над стварэннем мастацкіх канвертаў, прысвечаных нашай рэспубліцы, шмат працуе мастак Віктар Качынскі.

— **Уладзімір Якаўлевіч, сёння маркі, канверты скарыстоўваюцца не толькі для паштовай аплаты, яны яшчэ вельмі папулярны сярод калекцыянераў...**

— Так. У рэспубліцы шырока развіваецца філатэлія. Беларускае аддзяленне Усесаюзнага таварыства філатэлістаў налічвае звыш 11 тысяч членаў. Аддзяленні Таварыства ёсць у 88 населеных пунктах Беларусі. Кожны год насельніцтва купляе прыблізна на мільён рублёў філатэлістычнай прадукцыі. Чаму такая папулярнасць? Марка — гэта маленькі мастацкі твор. Да таго ж добрая калекцыя марак можа шмат паведаміць аб гісторыі, культуры, геаграфіі, эканоміцы ўсёй нашай многанациональнай краіны. Таму філатэлія так распаўсюджана сярод дзяцей і падлеткаў, якія яшчэ толькі пазнаюць жыццё і выкарыстоўваюць для гэтага пазнання ўсе крыніцы, у тым ліку і маркі.

Арганізацыі УТФ праводзяць немалую работу па папулярнасці філатэліі. Актывісты Таварыства выступаюць перад аматарамі з лекцыямі і гутаркамі. У друку, па радыё і тэлебачанні рэгулярна даецца інфармацыя аб справах мясцовых арганізацый Таварыства і аб новых калекцыйных матэрыялах, якія паступаюць у продаж у спецыялізаваныя магазіны «Саюздруку». Кожны год праводзіцца каля ста філатэлістычных выставак — ад клубных да рэспубліканскіх.

— **Раскажыце, калі ласка, пра найбольш значныя і цікавыя маркі на беларускую тэматыку...**

— Перш за ўсё трэба адзначыць, што за гады Савецкай улады выпушчана каля 70 відаў марак, якія расказваюць аб Беларусі і беларусах. А пачаць, на мой погляд, варта з 1933 года, калі выйшла вялікая серыя — 21 марка — пад назвай «Народы ССРСР». Адна з іх была прысвечана беларусам. Я думаю, філатэлісты добра ведаюць і серыю ў гонар уз'яднання Заходняй Украіны з УССР і Заходняй Беларусі з БССР. Тады ж, напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны, убачылі свет маркі, якія расказвалі аб Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы ў Маскве. На адной з іх адлюстраванне павільёна Беларускай ССР. А потым быў 1941 год. І на марках з'явіліся новыя героі, героі жорсткай, самаадданай барацьбы з фашызмам. У час Вялікай Айчыннай вайны выйшлі паштовыя мініяцюры з партрэтамі Герояў Савецкага Саюза Мікалая Гастэлы і Льва Даватара, пасля вайны — маркі з партрэтамі праслаўленых партызан Міная Шмырова, Ціхана Бумажкова, Канстанціна Заслонава, Кірылы Арлоўскага, Веры Харужай.

Перамога прынесла ўсёй краіне, як і Беларусі, новы росквіт і ўзмацненне. Нібы сімвал гэтага — серыя марак «Гербы саюзных рэспублік». Некалькі пазней вельмі цікавы набор марак расказаў аб зв'язках і птушках Белавезскай пушчы. У калекцыях многіх аматараў ёсць маркі да 900-годдзя Мінска, 1000-годдзя Віцебска. Усяму свету вядомы імёны каманаўтаў — баларусаў Пятра Клімука і Уладзіміра Кавалёнка. Іх партрэты — таксама на марках. А ў самым пачатку 1979 года выйшла марка ў гонар 60-годдзя нашай рэспублікі.

— **І апошняе пытанне. Ад чаго залежыць цана маркі!**

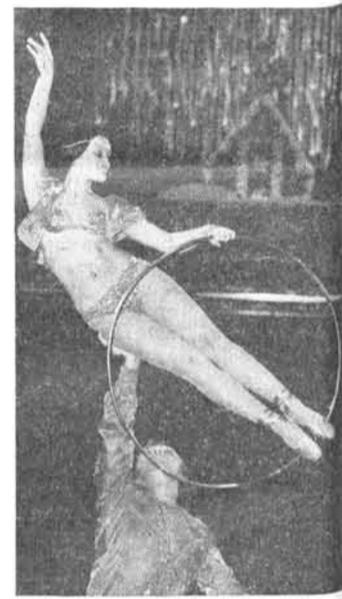
— Ад кошту паштовых паслуг. Выпускаюцца маркі вартасцю ад 1 капейкі да 1 рубля. Потым, калі марка здымаецца з абароту, ёй назначаецца новая цана як калекцыйнаму матэрыялу. У першыя гады Савецкай улады выходзілі маркі ў дабрадзейных мэтах, калі да наміналу прыплюсоўвалася яшчэ нейкая сума, якая потым ішла ці на дапамогу галадаючым, ці пацярпелым ад стыхійных бедстваў. Сёлета ў сувязі з Алімпіядай-80 успомнілі пра такі тып марак. Не таму, што ў дзяржавы няма грошай. Проста спорт мае шмат сваіх прыхільнікаў і сярод філатэлістаў, якія жадаюць унесці ўклад у арганізацыю вялікага спартыўнага свята. Таму да наміналу марак, прысвечаных Алімпіядзе-80, дабаўляецца сума, роўная 50 працэнтам іх кошту. Гэтыя сумы потым пераводзяцца на рахунак Алімпійскага камітэта. Такія маркі паступілі ўжо ў продаж.

Гутарку вяла
Галіна ХВЕСЬ.

Цырк — гэта радасць. Цырк — гэта смеласць. Цырк — гэта тайна. Нездарма ж яго вельмі любяць дзеці. Напэўна, толькі тут можна ўбачыць «разумных» тыграў, сабак, нават параст, якія выконваюць загады дрэсіроўшчыкаў. А калі пад купал узлятаюць спрытныя і мужныя гімнасты, нават сэрца пачынае стукаць часцей ад хвалявання. Аднак і гэта яшчэ не ўсё. На манеж выходзіць ілюзіяніст, які прагне шпагу ці з пустой сумкі выцягне пуйня.

НА ЗДЫМКАХ: вялікае прадстаўленне «Руская тройка», у якім беларускія глядачы сустрэнуцца з жакеемі-наезнікамі пад кіраўніцтвам народнага артыста РСФСР Мікалая АЛЬХОВІКА; у час прадстаўлення; сілавая аграбаты Аляксандр і Віктар УГОЛЬНІКАВЫ; эквілібрысты Таццяна і Генадзь БАНДАРЧУКІ.

«АФІНЫ—МАСКВА»

Летась па ўсёй рэспубліцы прайшлі завочныя лёгкаатлетчныя спаборніцтвы «Афіны — Масква» на прызы газет «Фізікультурнік Белоруссии» і Спорткамітэта БССР.

У пачатку 1980 года былі апублікаваны вынікі сімвалічнага прабегу «Афіны — Масква», а сёння мы знаёмім чытачоў з пераможцам прабегу ў асабістым заліку Анатолям Гогалевым, які ўзнагароджаны памятным прызам і Ганаровай граматай рэдакцыі газеты «Фізікультурнік Белоруссии».

Гэтага энергічнага і жыццядараснага чалавека добра ведаюць у клубе аматараў бегу Мінска. 55-гадовы педагог сярэдняй школы № 120 Мінска А. Гогалеў выходзіў на старты ўсіх лёгкаатлетчных прабегаў, што праводзіліся ў нашай рэспубліцы.

Анатоль Гогалеў на сваім «спідометры» ўжо мае ўнушальную лічбу — 4 900 кіламетраў. «Бег з хуткасцю 4—5 міну на кіламетр, — піша Гогалеў, — надае мне пачуццё ўпэўненасці і бадзёрасці, стварае псіхалагічны настрой. Заняткі бегам павысілі маю працаздольнасць. У астатні да Алімпіяды-80 час планую палепшыць свае асабістыя рэкорды».

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Зак. 141

Завей.

Фота С. КРЫЦКАГА.